MAZPULKS

MĒNEŠRAKSTS JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM

1936

3. N.

Adolfs Stolcs
JUVELIERS

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELA 4. TĀLRUNIS 26336

BRILJANTI, PULKSTEŅI,
ZELTS, SUDRABS,
KRISTALS, DZINTARS,
ALPAKĀ.

Darbnica pasūtījumiem un izlabošanai.

Krāsojiet tikai ar **vislabākām** drēbju krāsām

„Ozolzīle"

paciņās un tabletēs, kuŗas nebrūk un nebālē. **Fabr. Rīgā, Dzirnavu ielā 115, tālr. 26973.**

A.-S „AGRONOMS"

Rigā, Dzirnavu ielā 72, tālr. 26152
Nodaļa Jelgavā, Katoļu ielā 41, tālr. 668
Piedāvā:
dārzāju, sakņaugu, puķu un pļavu zāļu

SĒKLAS,

no labākām vietējām un ārzemju audzētavām, kā Zviedrijas Weibull'a u. c.

SĒKLAS: labības, lauku, pļavu zāļu, sakņaugu, dārzāju un puķu piedāvā no krājuma ar garantētu labumu

Voldemārs Majors

Rigā, Vaļņu ielā 2, tālr. 22406 un 31420
Kokaudzētavas **„PLANTA"** pārstāvis
Cenu rādītāju izsūtu uz pieprasījumu.

Dārzāju un puķu sēklas

augļu koki un ogulāji

Rozes zemās un augstās

Greznuma stādi

ilggad. ziemciešu puķes un puķu sīpoli
lielā izvēlē

S-bas A. Rudzits un T. Fogels
sēklu tirgotavā

Rigā, 13. janvāŗa ielā, pretim prefektūrai un Lielā Maskavas ielā, pie dzelzs tilta
Cenu rādītāji par brīvu

Fr. Arāja

sēklu un puķu veikals

Rīgā, Brīvības ielā 36, tālr. 96879
piedāvā **dārzāju, sakņu un puķu sēklas, puķu sīpolus, begoniju kamoliņus, dārza nažus, šķēres, potvasku un dažādus dezinfekcijas līdzekļus.**

Dārzaugu, lauksaimniecības, koku un puķu

sēklas

Dāliju saknes, dažādu puķu sīpolus, augļu kociņus un ogulāju stādus piedāvā

Kārlis Ūdris
Sēklu tirgotava
Rīgā, 13. janvāŗa ielā 23, tālr. 33117
Cenu rādītājus izsūta uz pieprasījumu par brīvu

MAZPULKS

Latvijas Lauksaimniecības kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iznāk katra mēneša 15. dienā
Redakcija un ekspedīcija: Rīgā, Baznīcas ielā 4-a. Tālr.: redakc 21617, eksped. 22322
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,— Atsevišķs numurs 20 sant. Tek. rēķ. pastā 4564
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 l. p — Ls 50,—, 1/4 l. p. Ls 25.—

3. (62.) Nr. 1936. g. 15. martā VI g. gāj.

Cilvēka gara saulainākā svētdiena

A. ROGA

Ļaudis parasti strīdas par savas sētas izdaiļošanu, strīdas pat par daiļuma vajadzību un nevajadzību. Vieni noliedz, otri aizstāv. Vieni saka, dodat mums skaistu dzīvi, tad veiksies praktiskais darbs, otri saka — vispirms praktiskais un tad tikai daiļais.

Zināmā mērā taisnība vieniem un taisnība otriem. Bet ja nu reizi gribētu runāt par to stāvokli, kas vistuvāk taisnībai, tad gan jāsaka, ka vispareizākais ir tas pats, tik ienīstais vidusceļš. Darīt praktisko, bet darīt to glīti, izdaiļošanu veikt tikai savu praktisko iespējamību robežās, tad arī būs jau sasniegts tāls gājiens uz priekšu.

Par pašu skaistuma izjūtu un viņas nepieciešamību mūsu dzīvē nebūtu ko strīdēties. Tai ir liela nozīme, tai ir un būs mūžīga nozīme, jo cilvēks tomēr „nedzīvo no maizes vien". Sevišķi jaunieši nespēj dažkārt pat pārtikt bez skaistuma, vai nu šī vārda tiešā vai netiešā nozīmē.

Kas tad ir un kāda ir skaistuma izjūtas patiesā būtība?

Vecākā paaudze zinās gan, kādas ir tās izjūtaš, kad saulainā svētdienas rītā vecais saimnieks, izejot savus laukus apraudzīt, saskarās domās un priekā ar sava darba augļiem. Apkārt sulīgas zaļo vasarāju druvas. Rudzi zaļbriedā. Saule āboliņa laukā

Kamēr vēl pieturās ziemas ceļš

vēl sijā rasas lāses. Kāds tad, dažādos toņos darināts ir zemes zaļums. Tas mirdzumā sacenšas ar debess zilumu.

Kā jūtās darba darītājs, skatīdams visu šo krāšņumu? Vispirms — viņš jūtās atvieglots. Ap lūpām izzūd smaguma pilnās asās līnijas un to vietā iegulst tikai uzmanīgam vērotājam saskatāma miera sajūta. Un jo vairāk acis skatās, jo dziļāk tās šajā atpūtas brīdī iegremdējās dabā, jo lielāka aug brīnuma izjūta.

Krāšņums un varenums, zemes auglība skaistumā tērpta, nevar būt cits nekas cilvēka apziņā, kā vien brīnums, brinums, kas skar to, ko mēs saucam par mūžību. Citiem vārdiem, krāšņums un varenums cilvēku viņa izjūtās pievedis Dievam, kādai augstākai varai, kas devusi zemei viņas auglību, dabai skaistumu un varenumu un cilvēkam dzīvību un acis, ar kuŗām skatīt brīnumu, skatīt Dievu.

Un, lūk, šajā vienkāršajā, bet lielajā kopizjūtā, ko cilvēks var izjust skatīdams kaut ko tīkamu un skaistu, ir slēpta skaistuma izjūtas būtība.

Ja skaistuma izjūta savā būtībā un saturā ir tāda, tad taču nešaubīsimies, **ka viņa var apaugļot dzīvi un darbu Viņa var dot to, kā alkst cilvēka dvēsele: atvieglojumu, jaunu elpu nodomiem, dziļu prieku darbam un skaistu, dvēselīgu sirsnību pret saviem līdzcilvēkiem.**

Un tad jau arī skaidrs top, ka šī skaistuma izjūta pati ir jāattīsta, jāieaudzina cilvēkos un apkārtne jāpadara par tādu, kas pilnā mērā varētu sniegt šo izjūtu.

Bet pie visa tā vēl jāpiebilst — nepietiek ar to vien, ka mēs daudz un skaisti runājam par daiļumu, ka par to tikai pačalojam, bieži pat īsti vēl nebūdami pārliecināti, kas viņš ir un ko viņš mums dod. **Skaistumu vajaga mācīties skatīt un izprast, skatīt un izjust tā, ka viņa priekšā vairs nerunā, ka viņa, kā Dieva priekšā vienīgi klusē.**

Līdz ar šādu skatīšanos, gribu vērot un jautāt sev, vai viena otra apkārtne, vai arī māja, ir skaista vai neglīta, paplašinas arī garīgais uztveres apjoms. Arvienu bagātāka top pasaule un viņas skaistums. Un ja mēs apzinīgi rīkojamies un strādājam, lai skaistāku padarītu savu mītņu apkārtni, tad paši nemaz nenojauzdami mēs arvien dziļāk ieejam savā, tik sev vien īpatnējā dzīves stilā. Un katra mūsu izdoma, kas radusies skaistuma pavairošanai, pavairo arī mūsu izjūtu dažādību un stiprina gribu.

Ieskatieties tikai cilvēkos, kuŗi mīl kārtību un tīrību, nerunājot nemaz par kādiem tur izdaiļojumiem, un jūs redzēsat, ka viņu jūtas un griba ir saskaņotas. Viņi nesvaidas ar darbiem, nedz ar lēmumiem. Viņi dara to, ko nevar nedarīt, jo visa viņu būtne prasa, lai viņu atpūtas brīdis, kaut arī tik īss, kā pelēkās krēslas brīdis, kam par nespodru vēl lampas gaisma, būtu tīrs, mājīgs un atveldzējošs. Viņi ir izjutuši un zin, ko cilvēka garam dod kārtība, tīrība un skaistums mājās un tās apkārtnē.

Skaistums ir — cilvēka gara saulainākās svētdienas. Un ko tās nozīmē, ko tās var dot, to taču mēs katrs zinam. Vienīgi tiem ļaudīm, kuŗi saka, — mums pat svētdienā nav laika atpūsties, jāiet tīrumā, — tiem var še būt citādi uzskati, jo viņi nezin, neizjūt atpūtas nozīmi, un ar visu lielo strādāšanu dzīvē tālu uz priekšu netiek. Tie nezin, ka arī viņu garīgai dzīvei ir nepieciešama svētdiena...

Tadēļ jācenšas visam ir uz skaistuma pusi. Tie cilvēki, kuŗi tā būs piegājuši savam darbam un dzīvei būš pakāpušies uz augstākas plāksnes un pārredzēs tālākus apvārkšņus. Tā ļaudis atkal dziļāk sāks just un mīlēt dabu un savus līdzcilvēkus. Viņi sāks saskatīt arī to labo, kas redzams citu cilvēku sejās.

Tikai tas, kas ar skaistuma izjūtas pilnu sirdi dzīvo dzīvi, prot un var saskatīt arī līdzcilvēku acīs to skaistumu, ko dod ne tikai miesa, bet galvenā kārtā dvēsele, cilvēka cildenais gars un goda prāts.

Skaistuma un krāšņuma nekad arī mums par daudz nebūs. Un jo vairāk mums būs daiļums un krāšņums tur, kur ejam, jo vairāk arī mēs paši iekšēji tapsim daiļi un krāšņi.

K. ULMANIS.

Fot. V. Upītis

Sērsnu mēnesī . . .

Pēc sniegputeņa, kas plosījās, aizpūsdams visus ceļus tā, ka gājēji un braucēji nomaldījās pat uz vispazīstamākās tekas, dažreiz iestigdami tik dziļās kupenās, ka tikai ar lielām grūtībām varēja izrāpties no turienes laukā, laiks uzreiz palika siltāks un gaisā nu jau ir manāms savāds pavasarīgums. Saulainās dienās kūst sniegs un no ēku pažobelēm, mirdzēdamas kā sudraba zvaigznes, krīt lielas, smagas lāses. Biezās ziemas drānas nometuši, puiši jau mēģina staigāt tikai svārkos un meitām, kad tās iet uz aku vai kūti, rokas ir kailas kā vasarā. Lopi kūtīs ir kļuvuši nemierīgi. Arī tie sajūt pavasari nākam un jaunais kumeļš arvien biežāk un biežāk mēģina izlavīties pagalmā, kur tad viņš rikšo tik strauji, ka logu rūtis sāk drebēt no viņa skrējiena trokšņa. Silts. Bet naktis vēl tomēr ir vēsas, un kad vecais ganu suns no rīta iet pār pagalmu, viņš mana, ka sniegam ir trausla, sidrabota garoza, kuŗa lūzt, tikko tai smagāki uzliek ķepu. Ap ezeru jau sāk krātiem lielas ūdens peļķes, liecinot, ka pavasaris vairs nav tālu, jo strauti un upes jau sāk mosties no ziemas miega.

Tīrais brīnums, cik ātri pazūd sniegs! Tu sparīgi soļo gaŗ pelēkiem tīrumiem un redzi, ka tikai nokalnē pie birzes vēl palikusi balta sniega sega, kā nēzdogs, kas ziemai bēgot, nokritis zemē, un kuŗu tā aizmirsusi pacelt. Spirgts pavasaŗa vējš, pārlaizdamies pār lauku, noglāsta tavu seju un tad iekrīt slaidos bērzu zaros, kuŗos brūni pumpuri briest un rūgti smaršo. Un tu sāc smaidīt un visa daba, cilvēku gaidās, smaida tev līdz . . .

Pārpratums

(Beigas)

ANNA SARMA

„Jums jāatbild tikai uz jautājumiem un jāsaka patiesība," viņš paskaidro.

„Kā jūsu vārds?"

„Dore Senkevice," tas saņem atbildi.

„Kad dzimusi?"

„Piemirsu, māte sen jau mirusi, nav kam pajautāt."

„Tas man jāzin, dodiet pasi!" uzprasa Melnups.

„Vētra aiznesa visu iedzīvi, kur tad tāda nieka pase patversies," viņa paskaidro.

„Pie kādas ticības piederat," jautā Melnups

„Piederu pie visām, man katra laba," saka Dore pašapzinīgi.

„Jums jārunā nopietni, citādi likšu vest uz pagastnamu, ievietošanai cietumā, kamēr iemācīsaties runāt nopietni un teiksiet patiesību," saka policijas kārtībnieks. „Kur jūsu vīri atrodas, ka esiet vienas," jautā bargi viņš.

„To tikai Dieviņš zin. Varbūt viņus zibens nospēris, varbūt meža koki nosituši, varbūt vētra aiznesusi. Pašas bēdājamies un skumstam. Redziet, tās mazās galviņas, tās skaistās actiņas," un viņa rādu uz bērniem, kuŗi apķērušies Lavrai kā vīģes kokam. „Tie visi grib ēst, visi jūt aukstumu, ko lai mēs ar viņiem iesākam, ja mūsu vīri būs ņēmuši nelabu galu," viņa vēl piebilst.

„Labāk noiet simtu jūdžu, nekā nopratināt čigānu saimi. Tas ir tikpat kā stiept gumijas lenti, jo tu stiep, jo tā paliek tievāka, jo vairāk čigānu pratini, jo mazāk uzzināsi patiesību. Un tā pat kā gumijas lenti, ja tu stiepjot to no vienas rokas palaidīsi vaļā, dabūsi sitienu pa otru. Tāpat ja tu čigānam noticēsi, pats nepārliecināsies, sagādāsi sevim nepatikšanas," filozofē Melnups un klusē.

Pēc brītiņa viņš atkal sāk jautāt: „Kur viņi teicās braukt?"

„Uz Sidrabeni pie mana bagātā brāļa," viņa saka un paraugās uz saimnieci Mariju, kas uz brīdi ienākusi virtuvē.

„Kā tad jūs stāstāt policijas kārtībnieka kungam, ka jūsu vīrs aizbraucis uz Sidrabeni, ja mums stāstījāt, ka viņš aizbraucis uz Mūrmuižas tirgu. Tad jūs mums melojāt?" jautā saimniece. Čigāniete viņai neatbild.

„Jūs viņām stāstījāt, ka vīrs aizbraucis uz Mūrmuižu, vai tas ir tiesa?" jautā Melnups.

„Kāda tad tur tiesa, žēlīgais lielskungs. Katrs jau vainu vēļ uz citu pusi un šī nu grib sajaukt jūsu gudro galvu," nosaka čigāniete.

Melnups jūtas pieguris, pratināt šo nelabojamo radījumu. Viņš atlaiž Dori un piesauc Lavru. Pratināšana sākas parastā kārtībā.

Rudis un Milda, būdami visu laiku pieliekamā kambarī, klausās uzmanīgi, kas notiek virtuvē. Plānā dēļu siena, kas šķir pieliekamo kambari no virtuves, nav nekāds šķērslis viņu jaunām ausīm. Dzirdētais tiem liekas sevišķi smieklīgs. Smieklīgs tiem liekās arī viņu pašu stāvoklis. Milda sēž uz plaukta, Rudis uz gurķu mucas. Abiem rokā maize un speķis. To viņi sameklējuši turpat. Žāvētā cūkas gaļa karājas pie griestiem un maizes klaipi atrodas uz abras. Viņi sarunājas klusi un smieklus noslēpj.

„Vai nav labi, ka esam noslēpušies," saka Milda. „Mūs tagad pratinātu tāpat kā tur, viņus. Būtu jāiet uz tiesu liecināt, vai ko zini vai ne," viņa paskaidro.

„Gudra jau tu esi, tikai vēl drusku par lepnu," saka Rudis.

„Kā tā?" brīnas meitene.

„Tu viennīēr liedzies dot buču," saka Rudis.

„Pie manis tev tagad nepietikt, buču tu nedabūsi!"

„Ak, tad man pie tevis nepietikt gan!" viņš izsaucas.

„Ak, tad man bučas nedosi gan, tu domā!"

„Ak, tad tamdēļ tu plauktā uzlīdi gan," saka Rudis un uzkāpis uz muciņas sniedzas pēc meitenes, lai to noskūpstītu. Plaukts liekas to vien bij gaidījis, lai kāds vēl viņu mēģinātu apgrūtināt un tiklīdz Rudis ir savu elkoni uzspiedis, tas ar lielu troksni nogāžas zemē, Mildas šausmu kliedzienu pavadīts.

Negaidīts troksnis uz brīdi virtuvē ienes apjukumu. Policijas kārtībnieks pārtrauc Lavras pratināšanu.

„Ko tas nozīmē?" viņš jautā. Visi klusē tikai Dore priecīgi saka: „Zagļi, zirgu zagļi, nudien tie ir viņi, ķeriet tak cieti," viņa nemitīgi atkārto. Visi steidzas caur priekšnamu uz pieliekamo kambari. Iet arī Melnups. Attaisot kambari, tie ierauga Mildu un Rudi uz grīdas starp sasistiem podiem un bļodām. Viņi berzē apdrāstos locekļus un sašutuši raugās zemē. Viktors, ieraudzījis viņus, smejas visā kaklā. Melnups jautā izbrīnējies: „Kas tie par cilvēkiem?"

„Tie mūsu kalpi Rudis Osis un Milda Cakulīte."

Melnups viņos raugās ar neuzticību un saka: „Lai viņi nums seko! Gribu zināt kamdēļ viņi noslēpušies. Rudis un Milda kavējas. Kauns un smiekli jaucas viņu prātos. Cik labprāt viņi tagad bēgtu kur kājas nes, bet policijas kārtībnieks ir modrs.

Viņš saka: „Ja bēgsiet, nāve neizbēgama," un pacel revolveri tiem pret krūtīm.

„Ai, ai, ai," iekliedzas Milda, bet Rudis nodur galvu. Abi seko Melnupam.

Čigānietes ievērodamas, ka ir atstātas vienas saka vīriem: „Jūsu reize bēgt, kas zin, kā iet tālāk."

Čigāni neliek divreiz sacīt, jau sen viņi to gaidīja. Tie dodas kā bultas uz āra durvīm. Ieraudzījuši Biezumu, tie to notriec pie zemes un dod kājām vaļu. Uz Biezuma palīga saucieniem pieskrej Melnups un Viktors, arī Rudis paliek modrs. Sapratuši, kas noticis, viņi sāk bēgļus gūstīt. Policists raida šāvienus vienu pēc otra. Čigāni skrien un slēpjas, tie ielec grāvī, tad aizraujas aiz koka. jeb nokrīt pie zemes kā miruši. Bei-

dzot tomēr tie sagūstīti un visi nu dodas atpakaļ uz māju.

„Nu man tagad viss skaidrs, tas mezgls nu ir atrisināts. Jāsastāda tikai protokols," saka Melnups. Viņš liek čigāniem sasiet rokas uz muguras un sapīt kājas kā zirgiem, lai tie nevarētu aizbēgt. Atkal salasas istabā visi mājas ļaudis. Viņi sarunājas un spriež, ko tie redzējuši un dirdējuši, kā viss bijis un noticis. Tikai Milda un Rudis klusē. Viņi ir nokaunējušies un sašutuši.

Sākas atkal protokolu sastādīšana. Čigāni atzīstas savā noziegumā, visu pastāstīdami bez meliem. Strautmaņu nevainība skaidri redzama, un Melnups atvainojas par pārpratumu, tikai Mildu un Rudi policijas kārtībnieks vēl arvien tur aizdomās par līdzdalību čigānu dēkās, nevarēdams saprast viņu paslēpšanās iemeslus.

Kad čigānietes redz, ka noziegums atklāts un ne ar kādiem meliem nevar lietu grozīt, viņas nokrīt ceļos un žēli gauzdamās lūdz vīrus atlaist brīvībā līdz tiesas dienai. „Pašas viņus novedīsim uz tiesu, pašas rūpēsimies, ka tiek izpildīta kunga pavēle," tās saka. Viņas raud un vaimanā par savu nelaimīgo dzīvi, badu un aukstumu, ko nāksies izciest viņu bērniem. Tās lokās kā čūskas pa netīro grīdu. Lavras skaistie, kupli mati skar policijas kārtībnieka netīros zābakus. Čigānu bērni, redzēdami vecāku nelaimi, dreb un baiļojas. Viņi pieķērušies savām zemē noslīgušām mātēm, mudina tās piecelties. Čigānu izmisums ir liels. Skatītājos tas atstāj manāmu iespaidu. Visi klusē.

Tad Prikulis saka: „Ja es varētu padarīt jūs par krietniem un godīgiem cilvēkiem, ar to, ka uzdāvinātu jums savus iemīļotos zirgus, tad to nekavējoties darītu, bet es zinu, ka nekas jums nevar līdzēt. Jums pašiem jānāk pie atziņas, ka darbs ir laimes atslēga un ka zagšana ir visneizdevīgākais amats. Kamēr tēvi būs cietumā, apsolos bērniem dot savu tiesu uztura, tikai ar vienu norunu, ka viņi jāmāca strādāt." Arī citi apsolās bērnus atbalstīt.

No Ārišu mājām izjāj četri jātnieki, vezdami sevim līdz vēl divus zirgus un divus čigānus uz muguras sasietām rokām. Viņiem raudādamas seko čigānu sievas un bērni. Vārtos stāv Strautmaņi un ar nožēlu raugās nelaimīgos meža bērnos.

Sēri kuko dzeguze, baigi nokliedz ūpis, sausi kaļ dzenis un tarkšķina žagatas.

... tie to notriec pie zemes ..

Saules mantinieki

(Stāsts godalgots)

JĀNIS SĀRTS

I.

Gar tīruma malu lēnām soļoja divi cilvēki. Un lēnām, it kā pašapzinīgā mierā, kūpēja rudzi. No zaļā asnu vēluma pacēlās gaisā iezilganu putekšņu vārsmas, aiztīklodamas kalnāja nogāzi un kaut ko iepriecinošu vēstīdamas. Kaut ko... kā plīvura vēdas, līgavai iznākot no dievnama.

„Maizīte būs," tēvs ierunājās, „apsēdīsimies."

Bērzs meta ēnu, baznīcēnu satvīkušajās sejās ātri parādījās tīkams atžirgums. Pamazītiņām atraisījās balsis. Viņi runāja par laiku, kas bija nemanot aizgrimis tālā pagātnē. Priekšā plētās mežs, sariezušies resni koki. Un tikpat riežaini bija stīgojuši padarītie darbi.

„Vai atceries, šai vietā tak kādreiz bija purvs," māte iebilda, nolikdama uz saplūkto tējas zālīšu saujas dziesmu grāmatu.

„Ūdens aiztecēja," viņš klusu čukstēdams nolaida zodu uz krūtīm un nopūtās. Bieza un grumbaina, kā vētras brāzienus izturējusi kalnāja kaupra, bija šī cilvēka piere. Sacietējušās rokas, līdzīgi ozola saknēm, arvien it kā gatavojās tvert arkla rokturus vai labības mēra nobružātās malas. Tak viņš nopūtās patlaban. Un šīs raizes bija pasteigušās ievilkt gar ausīm sudrabainas stīdziņas.

Māte saprata, un nevaicāja nopūtu cēloņus. Arī viņai nebija pagājusi sāņus derdze, tomēr pūlējās turēties pretī spīvi klusēdama. Viņa zināja, bija pieredzējusi, ka atmatām, krūmainēm un džūkslājiem atdotu zemi var tikai viena čakla vīra rokas pārvērst druvās, bet bija arī tādi sliekšņi, kur nespēkā sakņupa varoņu augumi. Cik mātes nebija skumušas par bērnu gaitām, cik asaras nebija paņēmusi nemiera nakts, taču audzinot ap mīluļiem izplūdināto mīlu aizvazāja greizi virpuļi. Kā siltos maija rītos pār tīrumiem izkaisītas cerības sadauzīja krusas negaiss.

„Mācītājs šodien labi spredikoja," viņa nedroši sacīja, „katrs vārds man vēl san ausīs. Tobrīd līkās, ka esmu bišu dārzā, tā ap saules rietu, kad no ziedu norām atlido krietnu darbu darītāju saimes."

„Ko tas līdz," tēvs piebilda un asara noripoja uz vaiga, tik karsta, ka ātri to pacēla gaiss. Dzīve vēl met soli nezāļu ciņos, tikai mūsu labie vēlējumies tiecas ap saules apspīdētiem, grūti sniedzamiem kalngaliem."

Viņu skati aizlidinājās pār tīrumiem, kas ar katru gadu kļuva robaināki. Usnes un pērkoņi draudēja sasniegties ciešā skāvienā, no malas līdz malai, un arāja pūles centās pārvarēt.

Pēc ilgāka klusuma māte ierunājās: „Kadēļ mūsu tīrumos tik labi vairs nepaaug?"

„Dievs to zina."

„Man liekas, nav un nav tik auglīgas vasaras. Auksti pavasari. Tad atkal pārāk sauss vai lietains. Ne vairs miglaino rītu, kad ganiņus maldināja izklīdis ganāmpulks."

Tēva sejai pārvīdēja asāku domu grieziens, tak viņš atturējās pieminēt īstos neauglības cēloņus, piecēlās un teica:

„Čāposim nu tālāk."

Līdzās aizaugušam grāvim soļojot, tēvs vietumis apstājās. Rokas izveidoja straujas kustības, itkā lāpstu ņemdamas. Tak tūdaļ tās piekļāvās sāniem nespēkā. Uz priekšu sniedzās kāja. Māte soļoja pēdās, vēl pa zālītei noplūkdama.

Ieraudzījuši saimnieku, dzedziedē piesietie zirgi pacēla galvas un gandrīz reizē iebubinājās. Kā zālājs ap mietiņiem, tā arī abi bērīši bija kārni.

„Pasēdi. Es atsiešu." Tēvs paņēma vāli Un tikpat klusu, kā zirgu bubinājumi, atskanēja saimnieka balss: „Kurš gan cits par jums rūpēsies? Mani mīļie vecīši! Saēdaties nu, drīz sāksies siena laiks."

Un tad viņi gāja tālāk.

II.

Baznīcēni nonāca olnīcas galā. Dunduru gaiņādams ganāmpulks bija izņagājis pastaigno ceļu. Sētiņas kārtis pārlauztas divi vietās, un taisnu taku skriedami lopi

bija pārsliedējuši auzu gabala stūri. Sāņus, dubļos iemīta, rēgojā ganiņa kulīte.

„Te atkal darbs," tēvs nopūtās.

„Nesaki bargu vārdu," māte aizmeta, paceldama kulīti." „Nevaldami lopi. Nav vienmēr ganiņa vaina."

„Es arī nevienu netiesāju." Viņš atraisīja klūgas, savilka kāršu galus pamīšus un pagaidām apsaistīja. Tiesa, šis krietnais Dācaŗu tēvs nekad nepārvērtās vainu meklētājā, nedz soģī. Viņš gāja tā spīdekļa nekļūdīgo ceļu, kas atnes mums rītu un ievada mijkrēslī.

Gadi kopus ar Dācaŗu pirmsenča rūpēm, bija sacēluši kuplus kokus visgaŗām ganceļam. Bērzi, vītoli un liepas. Un pagalmā galotni izšāva ozols.

Gaisā vizinājās viegls vējiņš, koka lapas vārstīdams. Ceļu pārstīgojušas saknes uzņēma abu gaitnieku kājas kā mīļam viesim sniegtās sēdnes. Ar katru solīti tuvāka ierakstījās sirdī dzimtenes mājvieta. Ozols noklāja pār viņu sejām it kā šūpļa elpu. Tik silti un viegli. Neprasait vairāk. Dzimtene nerunā, tikai glāsta un spirdzina.

Kūts durvis vaļā. Sīnāja mušu bars, pastarpēm tanī iešaudams stūŗainu teku dundurs. Un kaunīgi, kā labu no ļauna jau atšķirdams, gar kūts stūri tipināja teliņš. Viņš bija piemirsis aizmalstīt dziļāk kaklā rāceņa lapu.

„Raug, mazais bijis nedarbos."

Māte sakustējās, it kā neuzmanības dēļ būtu nazis ieskrējis pirkstā. „Tā šis mazais bieži mēdz atrauties ganāmpulkam. Krietns nekas nepaaugs, būs kulšanas talkai aizdars." Viņa noāva kājas un iegāja kūtī.

Gaidīdams teļa valgotāju, tēvs apsēdās pie akmens galda ceriņu paēnā. Te varēja ērti pārskatīt visas saimniecības ēkas, Klētij gandrīz vajadzētu jauna jumta. Tāpat labības lieveņa pārts izčākstējis. Nama dūmenim jāliek jauna galotne, tak visu vienā dienā nespēja. Bija daudz citu vajadzību.

Nākdama no kūts pa celiņu, māte sāka titināt vistas.

Tēvs atlieca cerīnu zaru un redzēja: viņa grāba maurā izgāstu cūkēdeša biezeni un kaisīja saaicinātiem mājputniem. Lēnīgā vīra pirksti ciešāk sažņaudza krūma zaru, bet viņš nelikās redzam cūku baŗotājas paviršību.

No nama durvīm uz katru saimniecības ēku izzarojās šauri celiņi. Tie sniedzās kā slaidi pirksti pār pagalmu, kā likteņa zīlējumu rievas klaji izvērstā delnā, sniedzot pat pilnīgi svešam ienācējam gaišu liecību. Arī skudras iesliedē tādas taciņas. Un tur ir saskatāma pagātne, tagadne un nākotne neaizplīvurots čaklums un cīkstība.

Es arī nevienu netiesāju...

Dācaŗi... Iesākums līdzinājās teikai. Kad šis sirmgalvis, kas patlaban nevēlējās redzēt meitas nolaidību, vēl bija tik sīciņš, ka nespēja noskriet sivēnu, jā, toreiz viņa vectēvs stāstīja tā: — Mans tēva tēvs še ienācis. Visapkārt mežs. Koki apvēlušies. Stāvus vaiņagojušās ēkas, plētušies tīrumi. Un tā tie Dācaŗi tapa. Cik tas sen, kas to lai atceras? Šie pagalma koki manis stādīti. Un tad nu, dēls, visu kas Dācaŗos ir — vairo, kop un sargā!

Dažādi laikmeti, un desmitējādas iekārtas, un visādi ļaudis bija reiz dzīvojuši, tak Dācaŗi palika. Kalna nogāzē avotiņš. Katru pavasari sējas laikā atnāca no dienvidiem pelēks putniņš, vīt lizdu cerīnu krūmā.

Vectēva padomu atceroties, kļuva smagi. Kam lai viņš to pateiktu? Kas varētu nest tos vārdus dzīvē tālāk?

Nams klusēja diendusā.

Šieva iznesa ēsmu. Nolika uz akmens galda. Viņam negribējās.

„Esmu stipri izkarsis," viņš atrunājās, „varbūt tev vēl ir paniņas?"

Sieva aizgāja uz pagrabu. Gausa likās viņas gaita. Varbūt arī pagrabā sagaidīja paviršī izmētāti trauki? Jā, ilgi viņa neatgriezās. Tad pagraba durvju duriens šķita bezgala dobjš un tuvīns.

„Dzīve pazemē man tuvojas..." sirmgalvis tikko dzirdami dvesa. Un piecirsts plakstiņš pārgrieza asaru. „Kam lai es teiktu vectēva padomu?"

Padzēries, viņš tūlīt piecēlās kājās.

„Kurp iesi?" māte nemierīgi vaicāja.

„Gribu atstiepties."

„Tev, laikam, nav mierīgs prāts par izpostīto ganceļu?" viņa aizmeta kā dziju ap adatu cimdā. „Jel šoreiz neko nesaki ganiņam."

„Kad esmu to darījis? Un vai tas mūsu bērniem līdzētu? Ap maziem nelūza rīkstes, lielus vairs nelocīsi ar rungu." Viņš gurdeni pakāpa lievenī un atkal apsēdās.

Māte mazliet samierinājās, tak īsta miera trūka. Pašas cepts plācenis, citkārt miksts un garšīgs, nu tīņājās ap zobiem atkaru. Viss šķita pretīgs. Un iedomas, nezi, vai gotiņas pusdienlaikā bija slauktas, viņu aiznesa pie avotiņa, kur vasarā dzisinājās piena trauki.

— E-ka, nevajag krist grēkā, — viņa nodomāja, tiklīdz atvērās piena trauka vāks. Gotiņas slauktas. Ja piena šodien bija mazāk, vainīgs dunduŗu laiks. Kas? Ak tā, gruzīši un siena zālītes drusku iekritušas. Jā, bet lopi, kaudamies ar mūdžiem, plosa visu kūti gaisā. Zināms, meitiņa varēja uzmanīgāk pārkāst, tomēr arī viņai bija svētdiena.

Un tā šī Dācaŗu māte, gaišu smaidu arvien rādīdama, visās bērnu paviršībās mēdza saskatīt labo pusi. Viņa lāsoja kā saule bērniem atdāvāta mīla plūsmoja aumaļām. Un ja dažkārt bija jāapspīd it kā auksti akmeņi, viņa sildīja, staroja nesavtīgi.

Līksmodama par izslauktām gotiņām un šī darba darītāju īpaši, viņa steidzās kalnā, lai prieku vēstītu arī tēvam.

III.

Lievenī tēva vairs nebija. Viņas acis uzdūrās zem galda raišus pamestām zeķēm. Ai, meitiņ, un tās tak bija vēl slapjas. Bet gadās katram. Viņa sasēja zeķu augšgalus ar prievīti un pakāra saulainē. Drusku paklausījās, vai tēvs nerājas namā. Kluss.

Pavērās priekšnama durvis.

„Minci, minci, minci," uzšārmoja mātes balss, „kaķīt, ko te tu esi apgāzis? Vai vai. Logs atstāts vaļā. Istaba pilna mušu." Un atkal viņa atrada nolīdzinājumu. Karsts. Neturēsi logu atvērtu, jāsmok nost.

Uz galda saplosītas puķes. Turpat grīda nobirusi lapu un ziedu drumslām. Un dvielis kājminās. Kuŗš cits? Kaķis, tas pats. Izdzina nerātni ārā un sakopa.

Atgrabinājās otras durvis, trešās. Tēva nebija.

Viņa spērās taisni uz meitu istabu. Nemiers vilka asinis skubīgākā skrējienā. Lūk, tur viņš sēdēja! Pie Mirdzas galdiņa. Kaut ko meklēdams.

Reti viņš šai istabā ienāca, un nekad vēl nebija redzēts tā sēžam. Tāpēc mātes sirds pulsa skaudri.

„Es domāju, ka tu pašreiz rāj ganiņu," viņa nedroši teica.

Sēdētājs gribēja it kā atskatīties pār plecu. „Ko rāsi, zaru pasienē vai circeni krāsnī? Mājās neviens nedzīvo. Labi, ka nav gadījies ienākt ļaundarīm, kamēr mēs baznīcā."

Māte piegāja tuvāk. „Ko tu meklē?"

„Gribēju atrast to ģīmetni, kur mēs visi redzami kopā."

„To?" Viņa aizsoļoja pie otras meitas, Elzas, galdiņa. „Nāc šurp, te viņa stāv, ziedu ziedos ievīta." Pacēla un aiznesa rādīt.

Viņi skatījās kā spogulī, klusēdami. Tur bija redzami četri dēli un divi meitas. Mazākais dēlēns, Arvīds, nometies pie tēva kājām zemē. Bet vecākajam — Jānim, blakus stāvēja līgava. Protams, šim bija jau trīsdesmit gadi.

„Tas iemācīsies dzīvot," tēvs piebilda, likdams pirkstgalu pret vecāko dēlu. „Rakstījis nav?"

„To pašu, laikam gan, apprecēšot. Par to nekas, ka šai tāda lievota slava. Nelabvēļi dažkārt sarauš putekļu mākoņus ap godīgiem cilvēkiem. Jānis paskolots, varēs uzturēt arī nestrādātāju sievu. Vai tā nav? Nu, tā tak ir."

„Es ko saku? Lai ņem. Un kad jau tik tālu sadraudzējušies, kā kaimiņiene teica, man arī nebūtu laba prāta, ja viņš to pamestu. Kārlis ir rakstījis?"

„Elzai viņdien bija vēstule. Raksta, ka — — — tā...

„Kā?"

Māte aizbīdīja it kā sūru kumosu. „Esot cerības dabūt labu vietu."

„Turpat? kara klausībā?"

„Jā."

Tēvs nenopūtās, tak viņa krūtīs lūzāja skarbu trīcienu gruveži. „Tā, māte, visi mūsu dēli aizklīst pasaulē."

„Ne jau visi."

„Pēteris? Klaidonis nositīs, vai atradīsim krogus grāvī nosalušu. Tur nu gan cilvēka nebūs."

„Mums tak vēl ir naigais ganiņš."

„Nezūdies velti. Tiklīdz Arvīds paaugs lielāks, nenovaldīsim Dācaros. Pa augstu pīļu jumtiem vien jau staigā. Sportists. Ko drīkst gaidīt, ja tu būsi tikai sportists? Nē, nē, māt, dēlu mums vairs nav. Dācariem saimnieka nebūs."

„Par Arvīdu man negribētos to sacīt. Viņš tak vēl neprātītis. Tāds pavisam mīļš puisēns. Paklausīgākais no visiem."

„Ak-vai, cik tu jauki domā."

„Par vienu mēs tak varam priecāties. Dēļiem laba veselība. Tas ir pats galvenais. Ja tev liekas, ka arī Arvīdam nenesīsies prats uz saimniecību, mums vēl ir meitas. Divi mīļas meitiņas. Viena vai otra ieprecēs iegātni, un vai tas nav vienalga? Ka tik labs cilvēks."

„Grūti, rūkti jānopūšās."

„Neraizējies pārmērīgi. Bērniem mēs esam dāvājuši tik daudz saules, vai tad tā nu būtu, ka mēs nesaņemsim pat niecīgu atspīdumu? Vismaz meitiņas centīsies atlīdzināt audzinājumu."

„Ja viņas mazāk apvazātos pa „zaļumballēm", tad varētu riest cerības. Katru svētdienu. Ai, jaunatne! Šodien ar, laikam, jau pasaulē?"

Māte pūlējās it kā segt lakatu pār nesukātu galvu. „Varbūt tāpat būs pagājušas ciemos pie draudzenēm?"

„Tā, vienalga. Mājās nav. Un nav redzama arī pēdējā „cerība" — ganiņš. Būs paskrējis sportot kopā ar putniem." Tēvam sāka trīsuļot lūpas. Balss sametās kaklā ķerkstoša. „Māte, vai mums nevajadzētu dot šo ģīmetnīti palielināt? Vissmaz attēls tad mums būs no tās vietiņas, kur nesavtīgā upurī izkvēlojuši mūsu mūži, cerības, prieks un viss."

IV.

Ciešā kamolītī savilcies aiz spilvena gala un austiņu piespiedis sienai, Arvīds klausījās vecāku sarunās. Karsti dunēja mazā sirds.

Ai! Sākumā viņu saldināja mocošā tīksme — zagt katru vecāku vārdu. Bet dzirdot tēva atziņas par mazo ganiņu, krūtīs kaut kas draudēja pārplīst. Sejiņa tvīka. Springi izstiepās celī saliektā kājiņa. Dusmas pārmērīgas, vēl nekad nejaustas, grāba. Kakla abās pusēs kala kā dzeņi. Un sagraut klinti vēlējās mazā cilvēka roka. Ēk, tēvs nebija vairs itin nemaz labs! Un ko gan lielu māte. Neprata aizstāvēt. Starp dusmām un smeldzi lēkāja zibenīgu domu šķiltnes. Vai!

Tēva balss: „Ar katru rītu skaidrāk salasu rakstu par Dācaru nākotni. Mēs būsim pēdējie. Pēc tam, pēc tam... Neraudi, māte! Tur vairs neko nevar līdzēt. Arī tai plaviņā, kur mēs priekš gadiem trīsdesmit izlauzām ozola celmu, drīz ieskanēsies izkapts svešā rokā. Neraudi, neraudi. Ir gaisušas valstis un karaļi. Laiks ēd arī zeltu. Varbūt mums pietiktu prieka, ka pavadot uz kapkalniņu, ap mums pulcētos visi bērni. Visi. Tak Jānis neatbrauca uz tavu piecdesmito dzimtudienu. Jel neraudi!"

Tēvs sēdēja pie akmens galda

„Tad nerunā tik drūmi."

„Grūti ir klusēt, kad dvēselē plosās negaiss."

„Pirmīt tu runāji par sauli, ko esam dāvājuši mīļajiem. Mirdzināsim tos starus līdz beigām. Arī saule nevienu netiesā, tikai silda. Gan bērni pēcgalā atzīs vareno mantojumu."

„Kaut varētu saskatīt tikai vienu zvirgzdiņu, kur atblāzmotos jaukā gaisma. Nav. Nav! Māte, drīz Dācaru namdurvīs ries nepazīstams suns. Neraudi. Mana vectēva stādītie koki... Ak Dievs, tak neraudi!" balss ietrīsuļojās tik mezglaina, ka mierinātājs pats izplūda skaļās vaimanās.

Arvīdam likās, ka dzird krītam smagas asaru lāses. It kā brieduši āboli pakšēja dārzā. Un arī mazā cilvēka acis kļuva karstas. Pirms dažiem mirkļiem savilcies īgnums izkārtojās savādā jūtu spriegumā. Bija tā kā žēl kaut kā liela. Līdz šim viņš bija domājis, ka dzīve Dācaros rit parastā, negrozamā gaitā. Tā pulkstenis tikšķ, tā saplaukst attālākā tīrumā iesēta labība.

Vēl ilgi pēc tam, kad tēvs ar māti jau bija izgājuši, viņš skatījās griestos, atdodamies pārdomām. Sacensības un pārspēka dziņas, kas līdz šim viļināja skriet, grūst lodi, lēkt pār šķēršļiem, tagad gatavojās iekļauties citās plāksnēs.

Kā atsperes mests šautrs viņš uzspurdza kājās un tikpat mudri izkrita pagalmā.

Tēvs sēdēja sakucis pie akmens galda. Laikrakstu atplētis, pašreiz gatavojās apslaucīt brilles.

Ak! Daudz būtu ko sacīt, bet Arvīds klusēdams apsēdās tēvam iepretī. Kamdēļ bija tik grūti sameklēt vārdus, un vēl durstīgāk izstāstīt, cik labs viņš gribētu būt vecākiem.

„Elza ar Mirdzu nav mājās?" tēvs vaicāja parastā mierā, it kā neviena asara nebūtu lijusi.

Arvīds negribēja melot, nedz tēvu pārāk sāpināt ar īstenību. „Bija atnākušas kaimiņu meitas," viņš izvairīgi noteica.

„Šās aizgāja pavadīt?"

„Viešņas pierunāja... Tuvumā esot izrīkojums. Bet mūsējās solījās priekš saules rieta būt mājās."

Tēvs vairāk neko neteica. Tikai ap muti padziļinājās bēdu gravas. Neviļus Arvīds paskatījās uz saviem pirkstiem. Pārāk sīciņi, lai spētu izlīdzināt krunkas tēva sejā. Taču vēlēšanās iespraukties vecāku bēdās rosināja lauzt vārtus. Pirkstus dūrītē savilcis, viņš teica: „Ramu Vītoli nupat ganāmpulkam ierīkojuši dzeloņu aploku."

Tēvs it kā nedzirdēja.

Arvīds: „Trīs kārtas, un nemaz tik dārgi neizmaksājot."

„Jā" — tēvs, varbūt, drusku bija dzirdējis. Tas dēlēnu pavedināja drosmīgākam ceļam: „Arī mēs viegli varētu ietaisīt aploku. Vajadzētu tikai gar trim sāniem. Ceturtos aizsargā upe."

(Turpinājums sekos)

Atsauksmes sacensībai „Ciema vecākais"

3. atsauksme.

Cik gan dažādi ir cilvēku likteņi, to mēs katrs zinām, to mēs būsim ievērojuši staigājot ikdienas gaitas. Visam, ko mēs daram, ir kautkāds pamats un attaisnojums un pāri visam stāv mūsu mērķi. Izliekas itkā viņi būtu tikpat kā piepildījušies, kā sasniegti, un tomēr tā nav Nav viegli sasniegt spraustos mērķus, jo pati dzīve un ikdiena kavē mūsu darbu, itkā sprunguļus liek mūsu dzīves ritenim spieķos. Grūti ir sasniegt spraustos mērķus un tikt dzīvē uz priekšu. Cik labi būtu, ja mums ikkuŗam gadītos dzīves ceļā tāds palīgs kā Jānim, kas itkā netieši un tomēr ar nodomu ievadīja jaunā zēna gaitas īstā gultnē, kas pamudināja viņu iet ceļu, kas ved pretim gaišākai un labākai nākotnei un kas deva spēku izturēt likteņa lemtos pārbaudījumus. Tomēr mums nevar katram būt tāds palīgs. Tādēļ skatīsimies dzīvei droši acīs un iesim to ceļu, pa kuŗu gāja Jānis. Uz priekšu!

4. atsauksme.

Stāstā „Ciema vecākais" darbojošās personas pieder pie pozitivajiem tipiem, jo ar tiem autors izsaka savus cildinātos ideālus un ieskatus par sabiedrību. Jāievēro tomēr tas, ka tie tiek tēloti kā īsti cilvēki, ar visām cilvēcīgajām vājībām.

Jānis Haskels uzaudzis trūcīgā ģimenē. Pēc tēva nāves tam jāapgādā ģimene. Viņš arī apzinas to. Viņš ir darbīgs, apzīnīgs un godīgs. Liela pienākuma apziņa un asā uztveres spēja, piemērojoties apstākļiem, ir ceļš uz personību.

Ar sirdsskaidrību un atklātību viņš iegūst ievērojamo cilvēka draudzību. Tomēr Jāņa raksturā ir jaunatnē jūtamā pārsteidzība un rezultātā: neveiksmes. Viņš ir smalkjūtīgs un atsaucigs pret savas ģimenes likstām, grib pacelt savus piederīgos no pazemojošā stāvokļa, apgādāt tos un tad tikai domā kā iekārtot savu dzīvi.

Ciema vecākais Donis intelligents un nosvērts cilvēks. Labs cilvēku raksturu pazinējs. Viņš redz Jāņa enerģismu un saprot, ka tas izaugs par kārtīgu cilvēku, bet viņš grib to vēl pārbaudīt. Doņa rīcība gan nav visai pareiza, bet principā pielaižama, tas ir tādā gadījumā, ja tiek sasniegts vēlamais mērķis.

Smalkjūtīga un rūpīga sieviete ir Jāņa māte, pareizi un ar pateicību prot novērtēt dēla nopelnus.

Stāsta galvenā doma — rādīt jaunatnei darba un rakstura izkopšanas nozīmi. Laba griba, pienākuma apziņa un darba milēstība ir tās vērtības, kas paceļ mūs pāri vidusmēra cilvēkiem. Katrs darbs slēpj sevī vērtības. Darbs ir mūsu zelts un kamēr mēs viņu pratīsim novērtēt, par savu labklājību mums nebūs jāraizējas!

5. atsauksme.

Donis ar tiem četrdesmit dolariem gribēja Jānim ieaudzināt darba mīlestību, un viņam uzlika pienākumu apziņu, centību dzīvē kautko sasniegt.

Tādēļ mēs, mazpulku dalībnieki, centīsimies sasniegt mērķi nesasniegtu.

6. atsauksme.

Donis, cilvēks, kas izgājis dzīves grūto skolu, zināja darba audzinošo nozīmi. Viņš zināja, ka tikai no bērnu dienām pieradināts pie darba, cilvēks izaug par krietnu vīru. Savā vienkāršībā, ciema vecākais, Donis, bija labs ļaužu pazinējs. Varbūt caur grūtībām ticis pie turības un goda, viņš zināja, kas jādara. Iai arī Jānis nenoietu greizu ceļu. Pazīstot no piedzīvojumiem dzīves izveidošanās noteikumus, Donis nedeva Jānim prasīto dollaru un pat vēl pateica, ka Jāņa tēvs esot viņam, Donim, parādā veselus četrdesmit dollarus. Kāpēc Donis to darīja? Vai viņš tiešām būtu gribējis izspiest no Jāņa to naudu? Nē, to Donis negribēja.

Donis nebij tādas dabas cilvēks, kas būtu spējīgs uz kautko nekrietnu. Ar šādu soli, Donis, gribēja uzmodināt Jānī vīrieša lepnumu, pašcieņu un pienākuma apziņu, kas, kā vēlāk to redzēsim, Donim visā pilnībā arī izdevās. Ļoti nelaimīgs Jānis jutās dabūjis zināt, ka viņa tēvs ir tik lielu summu parādā. Tūdaļ zēns saprata, ka viņš šo parādu ir mantojis un tas viņam jānokārto. Jau no dabas Jānis nebij darbā kūtrs, bet tagad viņā radās divkāršs darba spars. Pagaidām viņa tuvākais mērķis bij sapelnīt naudu un nolīdzināt tēva parādu Donim Zēnā pamazam sāka izveidoties stingrs, nelokams raksturs. Atsacīdamies no zēnu priekiem, Jānis nodevās vienīgi darbam. No tās pat niecīgās peļņas Jānis prata atlicināt pa santīmam, līdz beidzot bij sakrājis piecus dollārus. Grūti strādādams Jānis tomēr nekad neaizmirsa savu ģimeni, par kuŗas apgādnieku viņš tagad skaitījās. Pastāvīgais smagais darbs nebij izdzinis Jāņa sirds skaistuma sajūtu un mīlestību pret tuviniekiem.

Ciema vecākais, redzēdams Jāņa darba sparu, atsauca to pie sevis. Viņš gribēja palīdzēt Jānim tikt pie labklājības. Jānis saņēma naudu medību piederumu otrreizējai iegādāšanai, jo pirmā reizē viņu piemeklējusi neveiksme. Piederumi iegādāti, Jānis dodas ceļā. Šīs gājiens Jānim ir laimīgāks, viņš atgriežas ar smagu nastu. Tagad Jānis ar vienu reizi nokārto visus parādus pie ciema vecākā. No šā laika Jāņa dzīve kāpj arvien uz augšu. Pateicoties Jāņa nenogurstošai gribai un nemitīgam darba priekam viņa labklājība arvien plaukst. Jānis ir izaudzis par krietnu, dzīvei derīgu cilvēku. Ciema vecākais ar savu izturēšanos gribēja pārbaudīt Jāni. Jānis pārbaudījumu izturēja. Kā atzinību par attaisnotām cerībām. Jānis pēc ciema vecākā nāves manto viņa māju. Tagad Jānis, pateicoties savai neizsīkstošai enerģijai, ir turīgākais cilvēks ciemā, un droši vien dienās būs ciema vecākais.

7. atsauksme.

Edmonda stāstu „Ciema vecākais" varam uzskatīt kā vienu no pamācošākiem, kas ievietoti „Mazpulkā".

Šis stāsts, sava pamācošā satura dēļ, var noderēt mums, mazpulku dalībniekiem, kā pamudinājums mūsu darba gaitās. Stāstā tēloti tipi no ikdienišķas amerikāņu dzīves, rādot tur pieaugušus, nobriedušus raksturus, kā arī jaunus augošus. Kā stāsta galvenos tēlus redzam ciema vecāko Doni un jauno zēnu Jāni. Mazāk aprakstīti tēli ir: Jāņa māte un Sets. Ciema vecākais, cienījams vīrs redz Jānī jaunekli ar daudzsološām rakstura īpašībām un tās ir: neatlaidība uzcītība un darba griba. Jānis rod apmierinājumu, kopdams savus dārzus, pat tad, kad ir pārdzīvojis pirmo neveiksmi, pazaudēdams nomedītās kažokādas šalcošā upes straumē. Ar šo pirmo neveiksmi nav zudusi Jāņa uzcītība un darba gars, jo tikai no kļūdām mēs varam mācīties. Jāņa māte tiek tēlota kā sieviete, kura ir lepna uz savu dēlu, bet tomēr pārāk ātri grib uzsākt savādu, bagātāku dzīvi. Mednieks Sets savam draugam Jānim dod labus padomus. Neklausīdams Seta vārdus ari Jānis cieš neveiksmi.

Mazpulku dalībnieki, nepaiesim ar vienaldzību garām šim vecās paaudzes ciema vecākā tēlam, meklēsim tādus savā dzīvē, meklēsim sadarbību ar viņiem un neaizmirsīsim to, ka jaunās paaudzes kopīgais ceļš ar veco vedīs mūs pie visdižākām darba sekmēm.

8. atsauksme.

Nolīdzināt tēva parādu sauc Jāņa Haskeļa pienākuma apziņa. Sasniegt mērķi — lielā godkāre un neatlaidība. Varam tikai vēlēties lai mēs, mazpulku dalībnieki, būtu tikpat neatlaidīgi sava mērķa sasniegšanai un, lai mums būtu tāda pat nesatricināma ticība sev un savam darbam, kāda ir Jānim Haskelim.

9. atsauksme.

Jāņa Haskela māte ir darbīga un centīga. Viņa māca savu vecāko dēlu strādāt un rūpēties par jaunākiem brāļiem un māsām. Tikai vienu reizi viņa netaisni uzbrūk Jānim, kad viņš grib sagādāt tai pārsteigumu, bet saņem rājienu. Jānis par sevi grib rūpēties tikai tad, kad parāds būs nokārtots. Jānis ar savu centību un darba prasmi iemanto citu cilvēku ievērību. Viņš iemanto draugu Setu, indiāni, kuŗu citi cilvēki netur par sev līdzīgu un izvairās no tā. Šinī cilvēkā Jānis atrod tēvišķu draugu. Sets māca Jāni medību mākslā un palīdz arī ar citiem gudriem padomiem. Medību mākslu Jānis iemācījās, bet padomi aizmirsās. Kad mājās nākdams Jānis pazaudēja visu pirmās ziemas medījumu, tad tikai viņš atminēja cik labi bija Seta padomi.

Vislielākais Jāņa pārbaudītājs ir ciema vecākais Donis. Viņš iz omā neesošu tēva parādu, tā piespiežot Jāni vienmēr domāt par tā atmaksāšanu. Kad Jānis pirmo reizi pazaudē medījumu un vivisus piederumus, Donis dod atkal naudu jauniem piederumiem, neļaudams Jānim pazaudēt dūšu. Visu laiku Donis neatlaidīgi seko katram Jāņa solim, lai vajadzīgā brīdī steigtos pie tā, gan ar padomu, gan — naudu. Pēc savas nāves Donis atmaksā Janim viņa centību. Stāstā mēs varam daudz mācīties. Mēs redzam, ka jārūpējās par katru nabaga zēnu. Tādu cilvēku kā Donis, mūsu dienās reti var sastapt, bet ar tādu centību un apņēmību ka Jānis, vēl retāk...

10. atsauksme.

Stāsta vielu autors ņēmis no reālās dzīves, tēlodams lauku apstākļus ar visiem patiesiem notikumiem. Autors rāda ciema vecāko, kuŗš stāv nomodā par bāreņa-Jāņa likteni. Donis uzupurējas priekš Jāņa, dod viņam labus padomus un sniedz palīdzīgu roku. Ciema vecākais pārbauda Jāni—viņa raksturu un redz to stingru un noteiktu.

Jānis ir cilvēks, kuŗš rūpējas par savu māti un par piederīgiem. Viņš griežas pie ciema vecākā ar drošu ticību, ka tas uzklausīs viņu un nepametīs izmisumā. Viņš nebaidās no dzīves, no tās grūtumiem. Vienmēr viņš iet taisni paceltu galvu, lai gan dzīves smagās nastas to bieži spiež pielikties. Viņš met skatu pagātnē un tic, ka nākotne uzsmaidīs gaišāki. Viņš mācās no pagātnes kļūdām. Darba prieks un enerģija viņam ir vienīgie ciņas ieroči un ticība ka tikai ar nenogurstošu spēku un gribu var dzīvē kautko sasniegt.

Sets ir cilvēks, kuŗš citiem ne labprāt patīk, bet uz Jāni viņš atstāj labu iespaidu un daudz ir darījis Jāņa labā.

Autors rāda ka tādiem, kā Jānim, vajag būt visiem darba darītājiem — nenolaist rokas grūtuma priekšā.

Skolnieki!

Jūs visu nepieciešamo skolas vajadzībām **atradīsat**

L. U. Studentu Padomes Grāmatnicā

Rīgā, Kr. Barona ielā 6. Tālr. 20920.

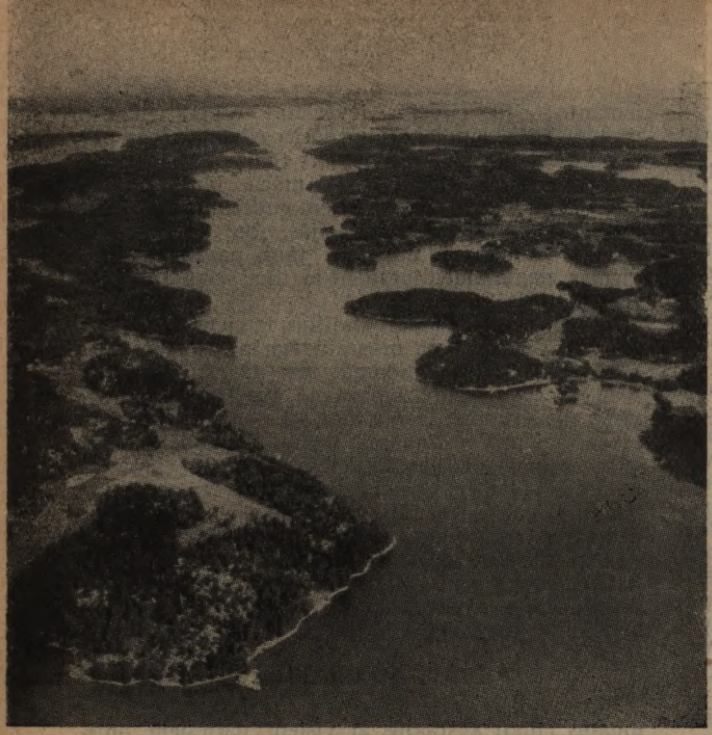

Granitu zemē

P. BRAUCĒJS

Šerās

Es stāvu uz kuģa klāja un raugos tālē. Vientuļi paliek ap sirdi, kad aiz apvārkšņa pazūd dzimtenes krasti. Domas aiziet tālā pagātnē. Šo ceļu ir braukuši mūsu senči, pastāvīgās bailēs, ka tos neaplaupa vikingi, arvienu gatavībā aizstāvēties. Tagad es braucu vikingu pēcteču kuģī, pie viņiem ciemoties.

Otrā dienā tālumā paspīd melnas svītras — tā ir zeme. Un neticami liekas, ka viņpus ūdeņiem vēl var būt zeme un ka šī zeme ir citāda nekā mūsu zeme. Lieli akmens bluķi iegāsti jūrā, jābrīnas kā var augt priedītes uz granita. Iebraucot salās viļņi kuģi vairs nešūpo, un pēdējās četras stundas braucienā mēs redzam trīs tūkstoši salas šeras.

Pirmie mūs sveicina augstos mastos plīvojošie gaiši zilie karogi ar dzeltenu krustu — ziemeļu debesis ar sauli. Un saule pavada svešinieku gan katra pretīmbraucēja smaidā un mājienā, gan gaŗāmslīdošos tīros namiņos, darba mīlestībā un skaistuma sajūtā, kuŗa redzama jau no kuģa klāja un kas liek šo zemi mīlēt kamēr vēl neesi izkāpis malā.

Beidzot kuģis piestāj Stokholmā. Ūdeņiem ielenkta, šī ir skaistākā ziemeļu pilsēta.

Akmeņainās ganības

Strādnieku mājiņa

Stokholma

Svinīgi stāv senā karāļu pils, apņemta parkiem, teātra, skaistiem lieliem veikalu namiem, fabrikām, modernām strādnieku ēkām un smagajā ziemeļu stilā celto pilsētas namu. Un ap sirdi tik dīvaini, valoda sveša, viss citāds, kustība ielās pa kreiso pusi.

Zviedrijā ir tuksnešaini apgabali — ziemeļos, kur dzīvo lapi ar ziemeļbriežiem un vasara ļoti īsa, bet dienvidos — auglīgi lauki, kur ziemas gandrīz nemaz nav. Granita kalni mainās ar līdzenumiem, tek straujas upes un vizuļo daudzie ezeri.

Zviedrija jau no dibināšanas ir karāļvalsts. Tagadējais karālis Gustavs ir viesojies arī Latvijā. Savu karāli zviedri ļoti mīl, jo viņš ir laipns un vienkāršs. Karālis Gustavs Ādolfs iekaŗojis Latviju un mūsu senči vairāk kā simtu gadus bija Zviedrijas pavalstnieki. Kārļa XII. laikā Zviedrija bija lielvalsts, viņai piederēja plaši apgabali Polijā un Vācijā. Pēc dažiem gadiem zviedri atstāja svešas zemes, beidza kaŗot un sāka mierīgi izkopt savu zemi. Patreiz

Zviedru lauku sēta

Zviedrijā seši miljoni iedzīvotāju. Arī mūsu valodā uzglabājušies vārdi no zviedru laikiem: puika (poiker), skrodelis (skröder), skola, sknrstens (skörsten) un daudzi citi. Zviedrija eksportē piena produktus, lopus, tā pazīstama arī ar savām mašīnām un ar lielo tirdzniecības floti.

Atstāju Stokholmu un braucu raudzīties kā zviedri dzīvo uz laukiem. Kā josta aizvijas asfaltēta šoseja un nozūd tālē. Sarkani nokrāsotas koka ēkas ar baltiem logiem un jumtu ģēvelēm izskatas grezni apkārtējā zaļumā. Katras mājas priekšā augsts karoga masts. „Mēs neesam tik bagāti, lai varētu dzīvot nekrāsotās mājās,"

Zviedru sarkanraibās govis

Zviedru ardeņi

Senas mājas „Skansenā"

Zviedru zemnieks

Zemnieku svētki

Atpūta dzimteni apceļojot

saka mans pavadonis. Mēs iebraucam lauku mājās, pagalmā celiņi nokaisīti smalkiem akmeņiem, mājas priekšā aug skaistas puķes. Mēs ejam apskatīt saimniecību. Kūts koka, tīra, vienkārša, virs kūts siena šķūnis. Ratnīcā daudz lauksaimniecības mašīnu, arī elektromotors. Šeit elektrība lēta, pat labību kuļ ar to. Tīrumi drenēti, aploki ierīkoti akmeņainā laukā, kur ganās lielas zviedru sarkanraibās govis. Tās dod daudz laba piena, bet govis neslauc slaucējas, bet gan slaucēji. Vīrieši varot labāk izslaukt. Divlemešu arklu velk divi spēcīgi ardeņu zirgi. Atgriežoties mājās jautāju, kas tā par mazu māju ar skaistu dārziņu, verandu un baltām mēbelēm. Tā strādnieku ģimenes māja. Ieejam istabā, galdus, grīdas un sienas klāj pašaustas segas. Liels skapis ar grāmatām, radio, klavieres, pie sienām gleznas ar Zviedrijas ainavām. Gaiši logu aizkari un skaistas puķes, tik patīkami un gaiši. Saimnieka dēls un meita abi blondi, zilām acīm. Dēls

Izbraukumā

Izbraukums šērās

Ziemā uz slēpēm

ejot lauksaimniecības skolā, pēc skolas beigšanas palīdzēšot tēvam saimniecībā. Par pilsētu nemaz nedomājot, jo kur gan tik jauki kā savās mājās. Ir darbdiena, bet mastā lepni plīvo karogs, tas man par godu uzvilkts. Braucu tālāk, mazā pilsētiņā daudz velosipēdu stāv nepieslēgti un pieslieti trotuaram. Kādā vietā redzēju, ka šoseju mājas priekšā mazgā ar lielu suku un ziepēm. Viss tik tīrs un jauks.

Eju no Upsalas uz Ultunas lauksaimniecības augstskolu kājām. Prasu pretimnākošam strādniekam ceļu. Tas apstājas, apdomājas un tikai pēc brītiņa pasmaida un tad tikai saka. Var redzēt, cik še lēni domā, bet kad izdomāts, tad lieta skaidra.

Istabai, kur guļu pa nakti, nav atslēgas. No rīta pamostos, skatos pie mājas āra durvīm noliktas piena pudeles, groziņš ar produktiem un avīze. Tas stāv, kamēr pieceļas saimniece un sāk gatavot brokastis. Šinī zemē nav zagļu, nav arī izsalkušu, kuŗiem būtu vajadzība svešu mantu paņemt.

Cik brīva un jautra ir šī tauta! Sestdienās satieku simtiem ceļinieku uz divriteņiem vai kājām, plecos lielas mugursomas. Veselas ģimenes, tēvs, māte, bērni aiziet kādā skaistā vietā, uzceļ telti, rotaļājas, priecājas par dabu, par dzimteni. Visi nodarbojas ar sportu: vasaru peldās, brauc ar laivām, ziemu — slēpo. Visur redz tikai veselīgus, vingrus stāvus.

Arī garīgi zviedri saauguši ar savu zemi. Ja arī pilīs redzam franču mēbeles un gleznas, tad tagadējai dzīvei Zviedrijā pamatā ir tautas kultūra. Būves celtas ziemeļnieku stilā, tas izveidots pēc vecām zviedru celtnēm. Pat stikla traukos un dzīvokļu iekārtā jūtam skandinaviešu rakstu pēdas un garu. Zviedrija ar savu brīvdabas muzeju „Skansenu" rādījusi priekšzīmi citām tautām kā glabāt senatnes kultūru. Tur atskan senās kapeles un uz deju grīdām dejo senās dejas. Tur atskan senās dziesmas un senie nostāsti.

Zviedri ir samērā atturīgi un vēsi, bet vakaros, kad atskan joki, tad acis sāk spīdēt, zobi mirdzēt un jūtam, ka šie ir dēku meklētāju vikingu pēcteči.

Visi zviedru sasniegumi ir patstāvības un mierīga neatlaidīga darba sekas. Zviedrija nekad nav bijusi pakļauta svešai varai un vairāk kā simts gadus nav karojusi. Zviedri labi saprot latviešu gribu veidot savu dzīvi patstāvīgu un skaistu. Viņu sirdis ir draudzības pilnas pret latviešiem, jo mūs vieno vienāda savas tautas un tēvijas mīlestība.

Vasarā klinšainos ūdeņos

Bērzu un priežu pumpuru ievākšana

R. JĀKOBSONS, T. L. M. drogu noliktavas pārzinis

Pumpuri līdzīgi citām drogām jāievāc sausā laikā, saulainās dienās. Šogad T. L. M. drogu nolikt. bērzu un priežu pumpurus neuzpirks lielos daudzumos, tamdēļ mazpulku dalībniekiem to ievākšana nav jāpārspīlē. Tie katrā mazpulkā jāsavāc vienkopus un kopīgi jānosūta drogu noliktavai, Rīgā, Marstaļu ielā 7, 11. dz. Cena par bērzu pumpuriem būs Ls 3—Ls 4 par kg, priežu pumpuriem Ls 1—Ls 1,50 par kg.

Bērzu pumpuri (**Gemmae Betulae**).

Bērzu pumpurus ievāc no parastā bērza Betula verrucosa Ehrh. Kā drogu ievāc bērzu lapu pumpurus, kad tie pilnīgi piebrieduši (parasti aprīļa mēnesī), iepriekš to izplaukšanas. Pumpurus nedrīkst salasīt kopā ar zaru galiņiem. Pumpuri jāievāc no augošiem bērziem, bet nevis no tādiem, kas jau ziemā nocirsti. Ievācot pumpurus jāsaudzē pats koks, nedrīkst no viena bērza nolasīt visus pumpurus, aplauzt zarus u. t. t.

Priežu pumpuri

Ziedu spurdzes neder, (pa kreisi) bet gan lapu pumpuri (pa labi)

Pēc ievākšanas pumpuri tūliņ jāžāvē — izberot tos plānā kārtā. Žāvēšana izdarāma mērenā siltumā. Nežāvēti pumpuri ātri sapelē, zaudē savu izskatu un aromātu. Laba droga — tumši brūnā krāsā, aromātiska un rūgta, sveķainu garšu. Tā kā bērzs pieder pie vienmājniekiem (abu dzimumu ziedi kopā), tad uz viņa zaru galiem jau rudenī izaug cilindriskas spurdzes (5 līdz 8 cm garas) — vīriešu kārtas ziedi un maija mēnesī 1—2 cm zaļas spurdzes — sieviešu kārtas ziedi. Ziedu pumpuri neder, jāievāc tikai lapu pumpuri.

Priežu pumpuri (izaugumi, augumi, dzinumi) [**Turiones Pini.** (Gemmae Pini)].

Jāievāc no visiem pazīstamā skuju koka priedes Pinus silvestris L. Priežu pumpuri jāievāc agrā pavasarī, kamēr tie nesāk pieaugt un pārveidoties. Jāievāc pumpuri līdz 2 cm gari, bet ne garāki. Svaigi pumpuri parasti ir lipīgi, tamdēļ ievācot jāraugās, lai ar pumpuriem neievāktu skujas un citus piemaisījumus. Pumpurus ievācot nedrīkst ievākt jaunu priedīšu galotņu dzinumus, bet gan no sānu zariem. Pēc ievākšanas pumpuri rūpīgi jāizžāvē mērenā siltumā, lai neizgarotu gaistošās vielas. Laba droga iegarena veida, pārklāta ar brūnām plēksnītēm un dažās vietās ar sacietējušu sveķa kārtiņu, īpatnēja aromāta un rūgti sveķainu garšu.

Priežu pumpuros, sevišķi lielākos, ļoti ātri ieviešas īpašs kukainis, kurš izēd pumpura vidu un tādā veidā drogu padara nederīgu, tamdēļ šo drogu nedrīkst ievākt pārāk lielos daudzumos.

Mūsu aitas

Agr. L. BĀRS

Cimdi un zeķes vēl ganos

Mazpulku dalībnieki, vai jums ir zināms, ka Latvija katru gadu ieved vilnu un viņas izstrādājumus no ārzemēm par lielām summām? Mūsu aitas nespēj apģērbt pat lauciniekus, nemaz nerunājot par pilsētniekiem. Vai tad mūsu valstī aitu skaits būtu tik mazs, kas nespēj apmierināt visu valsts iedzīvotāju prasības pēc vilnas drēbēm, cimdiem, zeķēm un citiem vilnas izstrādājumiem? Nē, tā tas nav. Aitu skaits Latvijā ir īsti prāvs. 1935. g. vasarā saskaitītas 1.345.000 galvas. Aitu skaits arī pēdējos gados vēl strauji pieaug. Tā tad vaina meklējama citur. Mūsu aitu zemā ražība, mazie vilnas cirpumi ir tas apstāklis, kas spiež iepirkt vilnu no ārzemniekiem, kuriem šī manta lielā pārpalikumā.

Lielais vairums mūsu aitu — vietējās. Atrast tīru vietējo aitu, kurai nekad nebūtu piejaukušās kultūras aitu asinis, gandrīz neiespējami. Mūsu vietējā aitā kādreiz iekrustotas visas tās sugas, kādas mēs savā laikā esam ieveduši, kā piem. merinosi, sautdauņi, hempšīri, oksfordšīri, bet Latgalē Romanovas aita. Tomēr nevar teikt, ka vietējā aita būtu daudz mantojusi un uzglabājusi kultūras sugu īpašības. Viņa vēl arvien ir tas pats mazražīgais kustonis kā gadus 30—40 atpakaļ. Mūsu vietējās aitas vilna pa lielākai daļai balta, bet sastopami arī melni, pelēki un rūzgani dzīvnieki. Galvas baltas. Purns gaŗš un tievs. Kustonis šauŗs, plakans ar šauru muguru. Krūtis šauras, seklas un īsas. Krusts slīps, nokrītošs. Pēdējā īpašība sevišķi raksturīga. Vēders mazliet nokāries. Kājas tievas un gaŗas. Astes īsas. Kustonis maza auguma. Pieaugusi aita sver 30—37 kg, teķis 45—50 kg. Vilnas sega šķidra, plāna. Galva un kājas plikas, t. i. segtas tikai ar īso akotspalvu, ne īsto vilnu. Biezākā vilnas sega atrodama uz muguras un sānos, bet pavēdere uz pavasaŗa pusi plika, pārējos gada laikos segta plānu vilnas segu. Šāda izskata kustonis, saprotams, nevar dot lielu vilnas ražu. Cērpjamā platība arī ir maza, pamazināta vēl uz galvas un kāju rēķina. Mūsu vietējās aitas tāpēc arī dod gadā caurmērā 1,5—2,2 kg nemazgātas vilnas, bet pirmā t. s. jēra cirpumā, ne vairāk par 0,6—0,8 kg. Vilna asa, rupja un neizlīdzināta. Labus, mīkstus un smalkus audumus no šīs vilnas izaust nav iespējams. Tā kā vilna ir reta un katra sprodziņa stāv atsevišķi, tad vilna viegli piebirst siena gružiem, pelavām, pakaišiem, mēsliem u. t. t. Biezā, noslēgtā vilnas segā šāda netīrumu iekļūšana ir gandrīz pilnīgi neiespējama. Vietējā aita lēnau-

Mīļš un mīksts draugs

Vietējā aita

Vācu melngalvainais teķis

dzīgs kustonis un dod mazu gaļas izkāvumu.

Šur un tur saimniecībās atrodas dzīvnieki, kuŗi ārējā uzbūvē līdzīgi tikko aprakstītiem, bet tie atšķiras vienīgi ar savām tumšajām galvām un kājām. Tās ir vietējās aitas, pie kuŗām skaidri redzama tumšgalvaino kultūras sugu uzlabojošā ietekme. Pa lielākai daļai šī ietekme ierobežojas tikai ar ārēji izteiktām iezīmēm, bet savās iekšējās īpašībās kustoņi, pateicoties trūcīgai ēdināšanai un nepareizai turēšanai, līdzinas parastai vietējai aitai. Saimniecībās, kur vietējā aita labāk ēdināta un kopta, viņa lielāka dzīvsvarā un dod cirpumus līdz 3,5 kg labas kvalitātes vilnas gadā. No teiktā skaidrs, ka ar uzlabotu ziemas ēdināšanu, labu vasaras ganību apgādāšanu un piemērotu turēšanu vēsās telpās, šķirot vaislai tikai ražīgākos īpatņus, iespējams vairāku paaudžu laikā celt mūsu aitu ražību un dzīvsvaru. Bet tas ir lēns ceļš, kas prasa lielu pacietību. Atmest vietējai aitai galīgi ar roku un sākt audzēt īsti ražīgas kultūras sugu aitas arī būtu diezgan vieglprātīgi. Vietējai aitai, bez pieminētām sliktām īpašībām, ir arī daudzas labas. Tā piem., neatsverama ir viņas lielā pieticība, mazprasīgums turēšanas apstākļu ziņā, pienīgums un veselīgums, zemais jēru mirstības %. Viņa pacieš kopā turēšanu ar pārējiem mājkustoņiem, smok tumšās, mitrās kūtīs, grauž plikas noras vai brien slapjos dūkstajos, ēd ziemā purvaino pļavu sienu un tomēr dzīvo. Ražīgākās, kultūras aitas šādos apstākļos slimotu, nobeigtos vai labākā gadījumā pamazām zaudētu savas labās īpašības.

Kam nav kultivēto zāļāju un atsevišķa aitu kūts un nav mēslotu pļavu siena ziemā, tas lai audzē vien arī turpmāk vietējās aitas kā pamatu un ceļ viņu ražību ar kultūrsugu iekrustošanu. Pie mums valdība un Latv. lauks. kamera dod līdzekļus vaislas teķu staciju un aitu audzētavu ierīkošanai, lai visiem lauksaimniekiem būtu pieejami tīrsugas dzīvnieki vietējo aitu uzlabošanai.

Tīrsugas īpatņu cena ir samērā augsta: 6 mēnešus vecs tīrsugas jērs 1935. g. maksāja Ls 80,— gabalā, ievestie jēri Ls 110,—120,—. Sākot ar 1930. gadu no ārzemēm ir ievesti un novietoti labākās saimniecībās 2 aitu sugu teķi un aitas — oksfordšīru un šropšīru.

Oksfordšīri ir lieli, smagi kustoņi. Pieaugusi aita sver 90—100 kg, teķis 130—140 kg. Vilnas cirpumi gadā caurmērā 4,8—5,0 kg. Vilna gara, baltā krāsā, mīksta. Galva un purns gaŗš, tumšā krāsā, vilnoti līdz pieres vidum. Kājas tumšas un vilnotas, priekškājas līdz celim, pakaļkājas līdz zemei. Krūtis dziļas, platas. Mugura un krusti plati un taisni.

Šropšīri ir otra kultūras aitu suga, uz kuŗu liekam lielas cerības, ka tā stipri ietekmēs mūsu aitkopības attīstības gaitu. Šropšīri atšķiras no oksfordšīriem ar savu mazāko augumu. Pieaugusi aita sver 70—80 kg, teķis 100—110 kg un dod nemazgātas vilnas 4,2 kg gadā, caurmērā uz aitu. Šropšīru vilna īsāka, bet biezāka un mīkstāka, kā oksfordšīru. Galva īsāka, strupjāka, bet resnāka un vilnota līdz purna galiņam. Arī kājas segtas ar vilnu līdz zemei. Pēdējos gados gan vērojama, tiklab zviedru, kā angļu aitu audzētavās, itkā abu sugu

Šropšīru teķis 6 mēn. vecumā

Oksfordšīru aita

izlīdzināšanās, saplūšana. Mums šī saplūšana sevišķi patīkama, jo mūsu mērķis nav ne vienas, ne otras sugas tīraudzēšana, bet gan krustošana ar vietējo aitu, lai celtu tās ražību. Tomēr jāievēro, ka ne katrs tīrsugas dzīvnieks ir ražīgs un apveltīts visām labām īpašībām. Ciltsapliecība, t. i. dokuments, kas apstiprina zināmu kustoņa piederību pie kādas sugas, vēl nekā negarantē. Katrā kustoņu sugā ir izcilus īpatņi, viduvēji un pat mazvērtīgi, kuŗi neatmaksās viņu iegādāšanā ieguldīto naudu. Tādēļ pērkot vaislas teķi vai aitu jāizvēlās tikai veselīgākie, dzīvespriecīgākie īpatņi, nevainojamu uzbūvi, biezu, smalku vilnu un labiem ražības skaitļiem priekštecos. Tikai labs var dot labu — veca patiesība, kuŗa spēkā arī aitkopībā. Abu minēto tīrsugas kustoņu turēšana pa spēkam tikai labākām saimniecībām, kuŗas spēj sagādāt tādus apstākļus, kādus šie augsti izkoptie kustoņi prasa. Arī šādu saimniecību mums nav vairs tik maz. Līdz šim tīrsugas teķi un aitas novietoti 426 saimniecībās.

Visi mazpulku dalībnieki būs dzirdējuši, bet daļa arī redzējusi karakuļaitu ražojumus — dāmu mēteļus un apkakles, tāpat kungu cepures un mēteļu apkakles, pagatavotas no karakuļādiņām. Līdz šim visas karakuļādiņas un gatavus karakuļmēteļus ieveda no ārzemēm. Tikai vienu gadu atpakaļ ieveda jau dzīvus vaislas karakuļsugas 2 teķus un 3 aitas, bet 1935. g. rudenī 2 teķus un 2 aitas, lai liktu pamatu karakuļaitu audzēšanai Latvijā un pamazām sašaurinātu šo ādiņu importu. Ievest lielu skaitu tīrsugas karakuļu mums nav pa spēkam, jo viņu cena ļoti dārga — no Ls 250,— Ls 1200,— gabalā, atkarībā no kustoņa labuma. Karakuļādiņas iegūst no 1—6 dienu veciem jēriem.

Pie mums aitkopība arvien bijusi tā nozare, kas parasti devusi saimniecībai zaudējumus. Citās valstīs tas tā nav, tādēļ arī to nevar uzskatīt par likumību. Mazpulku dalībnieku pienākums ir pārveidot šo nozari tā, lai tā atmaksātu viņā ieguldīto darbu un kapitālu. Nerunājiet līdzi tiem, kas saka, ka aita ir saimniecības ļaunums. Aizejat biežāk uz kūti pie šiem vilnainiem draugiem, iemīļojiet viņus. Lasiet žurnālos un grāmatās, kā tie jāēdina, jākopj un cenšaties to izpildīt, tad mērķi sasniegsat. Aitas jūsu vērību atalgos ar palielinātu vilnas ražu, straujāku dzīvsvara pieaugumu un dos nevis zaudējumus, bet gan peļņu.

Karakuļteķi

Sēklu cenu rādītājs

A. ĶIŠĶIS

Tā ir interesanta grāmata, ko sēklu tirgotājs katru pavasari piesūta par brīvu, gaidīdams jūs savā veikalā iepirkties. Starp dažādiem augu un šķirņu nosaukumiem, milzīgajām saknēm, spilgtajiem tomātiem, gurķiem un daudzajām puķēm var jau tagad ziemā sajust zemes un vasaras smaržu. Šis cenu rādītājs tāpat atgādina pavasaŗa tuvošanos kā dienu stiepšanās garumā, lāstekas saulē pie jumtiem vai sienas kalendara cīpari. Veci dārznieki, šķirstot cenu rādītāju un pierakstot, kādas sēklas šogad iegādājamas, jūt katru pavasari atkal jauneklīgu trauksmi līdzi tiem jaunajiem augiem, kam jāizaug no sēklām, kuŗu nosaukumi pagaidām vēl tikai pierakstīti pasūtījuma papīrī.

Cenu rādītājs tā tad nesatur vienīgi skaitļu rindas par latiem un kilogramiem, tur ir arī laba tiesa romantikas, tas ir sākums un ierosinātājs daudzām pārdomām un cerībām par nākošās vasaras dārzu, viņa izskatu, krāsām, auglību un ražu.

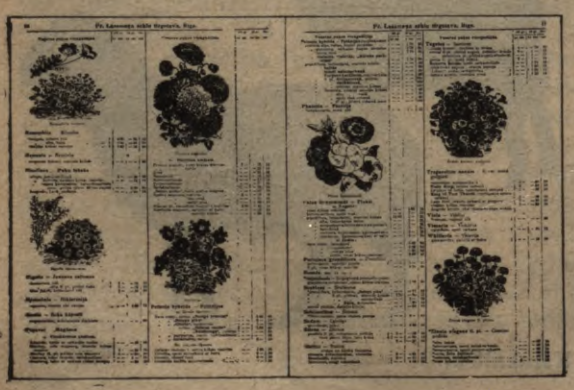

No otras puses tāds par brīvu saņemts cenu rādītājs ir ļoti plaša mācibas grāmata ar vairākām nodaļām.

Vispirms — te var iepazīties ar daudziem dažādiem gan jau zināmiem, gan pavisam svešiem augiem un šķirnēm. Piemēram, vai jūs zinat, kas ir pastinaks un ķerbeļrāceņis, kādas izskatas cinija, godecija, ešolcija — visus šos augus var redzēt uzzīmētus gandrīz vai katras sēklu tirgotavas cenu rādītājā. Parasti katalogos katram svešākam augam klāt ir arī īsi audzēšanas norādījumi. Saprotams, tur pateikts stipri maz, jāpalasa vēl grāmatās, jāpavaicā arī tiem, kam jau piedzīvojumi.

Sēklu cenu rādītājā daudz vietas ierādītas cenām, latiem un santīmiem. Patiesībā tas jau arī ir viņa galvenais uzdevums — pateikt, cik maksā tik un tik tādas un tādas sēklas. Pavasarī, pārdomājot ko nākošā vasarā audzēt, daudz vērības nākas piegriezt atmaksāšanās aprēķinam. Viņa sastādīšanā bieži liels palīgs var būt cenu rādītājs. Tur ir pateikts, cik maksā kg, 100 g vai porcija kādas sēklas. Cik jums pavisam vajadzīgs? Tas gan tur nav pateikts, bet ja zināma apsējamā platība, tad jau to var izrēķināt. Ziņot cik sēklas iziet

Augs	Vajaga sēklas g uz 1 m²	Dīgšanas ilgums dienās	Augs	Vajaga sēklas g uz 1 m²	Dīgšanas ilgums dienās	Augs	Vajaga sēklas g uz 1 m²	Dīgšanas ilgums dienās
Tauriņzieži			Salāti	1 g = 200 — 250 st.	5—8	Sīpoli	5	15—20
Krūmpupas	20—25	6—10				Puravi	1 g = 150 st.	14—20
Kāršu pupas	10—15	6—10	Spināti	5 g	10—14			
Zirņi	25	6—10				Selderiņi	1 g = 250 st.	16—25
Cūku, zirgu p.	10	6—10	**Sakņaugi**					6—14
			Burkāni	2g noberztu sēklu	15—30	Tomāti		
Kāpostaugi						Gurķi	10 sēklas	8—14
Visi kāposti un kolrabji	1 g dod 140—180 labu stādu	5—8	Redīsi	5—8	4—10			
			Galda bietes	4	10—14			
			Vasar. rutki	5	5—8			
			Ziemas „	3	5—8			

uz 1 m² (skat. tabeli) un cik dienās tā uzdīgst, pēc tās jūs varat dabūt zināt, cik lieli būs izdevumi par sēklām.

Pērkot sēklas sēklu tirgotavās, tās galvo arī par noteiktu sēklas tīrību un dīgšanas spēju, ne zemāk par to, kādu Zemkopības ministrija noteikusi katrai augu šķirai un šķirnei. Ja mājā ir pašaudzētas sēklas, vai ja tās pirktas no pašražotāja, kas nav padots valsts sēklu kontrolei, tad pirms izsejas vajaga pārbaudīt sēklas dīgšanas spēju un tīrību. Tāpat pārbaudāmas arī tās tirgotavās pirktās sēklas, kas palikušas no iepriekšējiem gadiem, jo ar laiku sēklas zaudē dīgšanas spēju un daža laba sēkla, kas pērn vēl bij dīgstoša, varbūt šogad vairs nedīgs.

Sēklu tīrību noteicot atlasa noteikta svara sēklas paraugam visus svešos piemaisījumus, akmentiņus, lauztos graudus, nezāļu sēklas un nosver cik palicis tādas sēklas, kas, pēc ārējā izskata spriežot, varētu dīgt, un aprēķina, kādu procentu no parauga svara sastāda tīrā sēkla — šis procents ir sēklas tīrības procents. Atlasītajā tīrajā sēklā visi graudi apskatot liekas labi, bet cik no viņiem dīgst, to vēl vis nevar zināt. Lai to noteiktu, jāpārbauda sēklas dīgšanas spēja. Atlasa 2 vai 3 reiz pa 100 graudu un ieliek katru simtu savā aploksnes veidīgi salocītā dzēšpapīrā, kas uzlikts pār ūdenstrauciņu pārliktam stikla gabaliņam tā, lai papīra stūri mērktos ūdenī un turētu sēklas mitras. Turot šo diedzējamo ierīci istabas siltumā (apm 15°C) katru dienu atlasa izdīgušās sēkliņas un pieraksta viņu skaitu. Izdīgušās sēkliņas jāņem nost tamdēļ, lai sākot augt tās neceltu uz augšu pārklāto dzēšpapīru. Kad pagājis katram augam ipatnējais dīgšanas laiks un vēl kādas dienas, saskaita palikušās nedīgušās sēklas. Vairāku atkārtojumu

Sēklu pārdod ar mēru un ar svaru

skaitļiem jābūt apmēram vienādiem. Vidējais izdīgušo sēklu skaits no 100, būs arī sēklas dīgšanas procents. Labas sēklas dīgst ātrāk un spēcīgāk. Sēklas sadīgšanas ātrumu un vienmērību raksturo sēklas dīgšanas spars — tas ir to sēklu skaits no 100, kas izdīdzis diedzēšanas laika pirmajā trešdaļā. Ja grib sēklas labumu raksturot vienā skaitlī, tad lieto apzīmējumu saimnieciskā lietderība. Tā sastādās no tīrības procenta skaitļa reizināta ar dīgšanas spējas skaitli un dalīta ar 100. [$\frac{t \times d}{100} = S$ (saimnieciskā lietderība)]. Biežāk nāksies pārbaudīt sēklas dīgšanas procentu un arī sēklas labumu raksturot ar to, jo tīrību var apmērām noteikt pēc ārējā izskata un bez tam tīrības noteikšanai vajadzīgi ļoti sīki un pareizi svari, apmērām tādi, kādus jūs redzat aptiekās.

Zinot sēklas dīgšanas spēju vienmēr var uz nedīgstošo sēklu rēķina pēc vajadzības palielināt izsējas daudzumu un izvairīties no nepatikšanām, kas ceļas, ja sējumu dobes pēc sadīgšanas ir pustukšas.

Nu redzat, cik daudz ierosinoša un interesanta var atrast vienkāršā sēklu cenu rādītājā uz jūsu galda.

Mazpulka dalībnieka pirmie darbi šopavasar

Agr. K. ĶIRSIS

Sniega segai nozūdot, katram mazpulka dalībniekam jāpārliecinas par stāvokli savā lauciņā, ja tas būtu jau rudenī izraudzīts, kā tam patiesībā vajadzētu arī būt. Ja lauciņš nav rudenī iemērīts, tad tas nekavējoties jādara agri pavasarī, atzīmējot katru lauciņa stūri ar iepriekš izgatavotu mietiņu. Mazpulka dalībniekam jau agri pavasarī jājūtas kā īstam saimniekam par savu lauciņu. Vispirms jau jānovēro sniega nokušana lauciņā; ja kādā vietā sastājas ūdens, tad jārūpējas par tā novadīšanu, izrokot kādu pagaidu grāvīti vai renīti. Nekādā ziņā nevar atļaut ūdenim ilgi stāvēt un zemi sablīvēt.

Katram mazpulka dalībniekam jau laikus jāpieteic mazpulka valdei vai vadītājam vajadzīgā mazpulku literātūra, lai to varētu laikā izsūtīt. It sevišķi katram nepieciešama ir „laukkopības un sakņkopības grāmatvedība". Jau tūliņ pavasarī jāpiegriež nopietna vērība grāmatvedībai, atzīmējot visus, kā rudenī, tā pavasarī darītos darbus lauciņā un ierakstot arī visas pārējās atzīmes. Vienā „grāmatvedībā" var izdarīt atzīmes tikai par vienu augu, tāpēc mazpulka dalībniekam jāiegādājās atsevišķa „grāmatvedība" katrai audzējamai kultūrai. Tikai tad varēs pa-

Aušanas kursi (23. Kalncempju mazpulkā)

reizi aprēķināt katra auga pašizmaksu. Īsts mazpulka dalībnieks ir tikai tas, kas reizē ar praktisko darbu, ko veic ar rokām, strādā arī ar galvu, pierakstot un rēķinot līdzi savam darbam

Katram mazpulka dalībniekam jārūpējās arī par savas tēva sētas daiļumu un mājīgumu. Sevišķi pavasaros pēc sniega nokušanas, vēl daudzās lauku mājās visa apkārtne ir noklāta dažādiem ziemas atkritumiem un mēsliem, kas ne tikai bojā saimniecības izskatu, bet izplata arī riebīgu smaku un dažādu slimību dīgļus. Ja ziemā vēl nav tas darīts, tad pavasarī visi šie atkritumi nekavējoties jāsavāc k o m p o s t a k a u d z ē, kur vēlāk būs labs mēslojums paša lauciņam. Ja citi mājas iedzīvotāji to vēl nedara, tad mazpulka dalībniekam tas jādara pirmajam, gan arī citi ies palīgā. Māju pagalmu un sētvidu uzkopšanas un izdaiļošanas darbi ir pirmais katra mazpulka dalībnieka uzdevums.

Pirmām kārtām jārūpējās, lai samazinātos dubļu posts pavasaros un rudeņos, ko panāk izbruģējot vai vismaz pamatīgi grantējot sētsvidu un tos ceļus un celiņus, kur biežāk jāstaigā vai jābraukā. Tāpat jau ziemā, vaļīgākā laikā, jāizgatavo jumtu ūdeņu novadu renes, lai vismaz pašā durvju priekšā nesakrātos ūdens peļķes. Lai varētu savu māju apkārtni izdaiļot ar kokiem, krūmiem un puķēm, lai nekad netrūktu vajadzīgā stādamā materiāla, tad katram mazpulkam vajadzētu kopējiem spēkiem ierīkot stādu audzētavu. Šinī ziņā Mežu departaments atbalsta katru mazpulku (skat. pag. gada „Mazpulka" 10. Nr. paziņojumos). Tāpat LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa ies palīgā mazpulkiem, kas to nopietni vēlēsies, gan ar padomu, gan ar līdzekļiem.

Šinī pavasarī ir paredzēts sarīkot t ī r ī b a s un k ā r t ī b a s p r o p a g a n d a s d i e n a s visā valstī. Šinī jautājumā mazpulku dalībniekiem jābūt pirmajiem ar labu priekšzīmi. Paturēsim vienmēr prātā, ka t ī r ī b a i un k ā r t ī b a i n e t i k d a u d z v a j a d z ī g s l ī d z e k ļ u un l a i k a, ar ko bieži aizbildinās, bet gan d a r b a p r i e k a un t ī r ī b a s un k ā r t ī b a s m i l e s t ī b a s. Un tāda taču katram mazpulka dalībniekam būs.

Zirgu pupas (Vicia faba minor) mazpulka dalībnieka lauciņā

K. SĪMANIS, mazpulku līdumnieks, Bilskas mazpulkā

Bagātā sētiņā
Ik rītiņus dzirnas rūc,
Daža meita pupas mala,
Daža grišus ritināj'.
T. dz.

Pupas ir audzējis latvju lauksaimnieks jau no seniem laikiem un ar tām apsētie gabali nav bijuši mazie, jo tautas dziesmās iet runa par „pupu druvām". Tā tad katrā ziņā viņas audzētas tirumā plašos apmēros, ne tikai dārzā. Piem. D. 27144,5 no Grobiņas apriņķa:

Ciemiņam(i) cūka zuda,
Man pazuda līgaviņa
Ciemiņš cūku meklēdams,
Atrod manu līgaviņu
Atrod manu līgaviņu
Savā pupu druviņā.

Un vai tad arī mums tagad nebūtu jāpiegriež lielāka vērība šim kultūraugam, kuŗa saimnieciskā nozīme, ievērojot mūsu lopkopības attīstību, mūsu dienās daudz lielāka, kā toreiz, kad pupas galvenokārt izlietoja tikai cilvēku uzturam.

Tagad mums jāražo olbaltumu saturošie pākšaugi: pupas un zirņi pašu saimniecībās, lai nebūtu jāieved lopu spēkbarība dažādo raušu veidā, par ko projām jāizdod daudz ārzemju valūtas. Mazpulka dalībniekiem vienmēr un visur jāstāv par valsts interesēm. Te nu mums atverās jauns darba lauks, gan vairāk vecākiem dalībniekiem, kuŗiem jau ir vajadzīgās pamatzināšanas ikdienišķo kultūru audzēšanā. Tamdēļ arī es jau 1933. g. pavasarī nolēmu iesākt zirgu pupu audzēšanu. Zināšanas par šīs kultūras audzēšanu man bij samērā mazas, bet interese liela. Nopirku 2 kg Kuverta zirga pupu sēklas un iesēju tās 19. maijā līdzīgi saknēm sagatavotā

Pupu laukā (4. Gulbenes mazpulkā)

zemē. Pupas sējamas agri, ja vien iespējams aprīļa beigās vai maija sākumā. Iepriekšējā rudenī laukam bij doti kūtsmēsli, pavasarī: kalijsāls, superfosfats un samazināta deva salpetra. Pupas stādīju līdzīgi kartupeļiem — vagās 30 cm vagu no vagas ar spīļarkla palīdzību — 5—7 cm dziļumā, stādu no stāda 6—10 cm. Kad pupas sasniedza apm. 5 cm garumu — tās saecēju un pēc tam pēc attiecīgiem starplaikiem 3 reizes apmetu. Pirms ziedēšanas, pastāvot sausam laikam, manām pupām uzbruka lapu utis. Biju par savu jauno „druvu" stipri norūpējies, jo kaitekļi nopostīja visas sulīgās lakstu galotnes, bet laimīgā kārtā nākošās dienās uznāca spēcīgs lietus un kaitekļi nozuda. Augumā

Pupas pārsniedz cilvēka augumu

pupas sasniedza 180 cm. Nopļāvu ar vienroča izkapti un no 20 kg sējuma ieguvu 50 kg jeb pārrēķinot 34,5 kv no ha.

1934. g. pavasarī sēju kartupelājā izklaidus, sēklu ieaŗot ar apvērsēja arklu 8—10 cm dziļumā un pēc tam arumus ar čuguna ripu rulli nospiežot. Mēsloju ar 216 kg superfosfātu uz 1 ha rēķinot. Pupas izsēju 5. maijā — 50 kg uz 0,2 ha. Pēc sadīgšanas lauks tika atkal pamatīgi saecēts, tik tagad pirms ecēšanas piesēju nedaudz auzu (apm. 20% no pupu sēklas daudzuma), lai cīnītos pret lapu utīm. Un tiešām, utis arī šogad neparādījās. Auzas sējamas vēlāk, tamdēļ, ka viņām īsāks augšanas laiks un reizē ar pupām sētas tās agrāki nogatavotos un izbirtu. Pēc maniem novērojumiem Ziemeļ-Vidzemē Kuverta pupu augšanas laiks ir 124—126 dienas un Uzvaras auzu 100—102 dienu garš. No sēšanas līdz ecēšanai paiet apm. 15—20 dienu, tā kā ecējamā laikā piesējot auzas šo abu kultūraugu gatavības laiki sakrīt. Lauku nopļāvu ar labības pļāvēju un žāvēju garenos kāršu zārdos. Bet šis žāvēšanas veids man sevišķi labi nepatīk. Izžuva ļoti labi jo rudens bija sauss, bet līdz ko pūta spēcīgāks vējš, pupu zārdiem vienmēr virskārta bija zemē. Varbūt, ka nemācēju pareizi salikt, kā vajadzētu, bet toties man labāka un ērtāka liekās žāvēšana vārtos, kā darīju 1935. g. rudenī, kad neskatoties uz nelabvēlīgiem laika apstākļiem un diezgan biezi sakrautiem slāņiem, izžuva apmierinoši. Zārdos pupām jāstāv 4—5 nedēļas, lai graudi pilnīgi ienāktos un sulīgais stublajs izkalstu. Iekūlu no 0,2 ha — 400 kg, t. i. 20 kv no ha.

1935. g. izsēju 120 kg sēklas uz 0,5 ha, bet ja labi dīgstošas sēklas, tad šis izsējas daudzums par lielu — sējums pabiezs un tik labi nepāksto. Priekšaugs — vasaras kvieši. Sēkla iearta ar trīslemesi 10. maijā. Reizē ar sēklu iearti arī sadalījušos kūtsmēslu deva. Pēc tam lauks ar čuguna ripu rulli piespiests. Sadīgstot lauks ecēts un piesētas auzas. Caurmēra pākstu skaits 20—26 gab. pie viena stublāja. Pupas pļāvu ar mašīnu un izkūlu labības kuļmašīnā, kas pie attiecīga trumuļa nostādījuma graudus nemaz nebojā. Pupas pļaujamas, kad apakšējās pākstis metas mazliet brūnas. Pilnīgi ienākušās pupas pļaujot un zārdojot daudz izbirst. Rudenī ieguvu 1400 kg

t. i. 28 kv no ha. 1935. g. zirgu pupu audzēšanas atmaksāšanās ir šāda:

Uz 0,5 ha patērēju:

Cilvēka darba dien. 12 × à Ls 2,50 =	Ls 30,—
Zirga darba dienas 5 × à „ 3,— =	„ 15,—
Kopā par darba spēku izdots	**Ls 45,—**
Kūtsmēsli 20 vezumi à Ls 1,— =	„ 20,—
Superfosfāts 100 kg . . . . =	„ 6,60
Sēkla 120 kg . . . . . =	„ 30,—
Auzas sēklai 26 kg . . . . . =	„ 2,60
Kulšanas maksa . . . . . =	„ 4,50
Kopā	**Ls 63,70**

Vēl jāpieskaita ēku, inventāra amortizācijai un vispārējiem izdevumiem 25%, kas iztaisa Ls 27,18. **Tā tad izdevumi iznāk — Ls 45,— + Ls 63,70 + Ls 27,18 = Ls 135,88.**

Ražoti graudi no 0,5 ha — 1400 kg à 25 s. = Ls 350,—.

Ražošanas izdevumi uz 0,5 ha Ls 135,88. **Pelnīts Ls 350,— — Ls 135,88 = Ls 214,12.**

Pašizmaksa: Ls 135,88 : 1400 = 9,7 sant. maksā viena kilograma pupu ražošana.

Meklēdams jaunas atziņas un praktiskas patiesības 1934. g. un 1935. g. izvedu demonstrātiva rakstura izmēģinājumu starp pupām un zirņiem.

Rudenī ražu vērtējot iznākumi bij šādi:

1934. g. no 0,2 ha

1.	Zirga pupas	400 kg
2.	Četurtdienas zirņi	200 „
3.	Solo zirņi	100 „

1935. g. no 0,5 ha.

1.	Zirga pupas	1400 kg
2.	Ceturtdienas zirņi	650 „

Šie divu gadu salīdzinošie izmēģinājumi ir par maz, lai taisītu noteiktu slēdzienu plašākā mērogā, bet savā saimniecībā centīšos saviem novērojumiem sekot, paplašinot pupu sējumus līdz praktiskai iespējamībai.

Pupas ir tauriņziežu augs, kas brīvo gaisa slāpekli saista savām vajadzībām, atstādamas pēdējā krājumus arī turpmākiem augiem.

Pupām ir gaŗas, spēcīgas saknes, kas augdamas irdina zemi un barības vielas meklē arī no dziļākām augsnas kārtām, tā paceļot tur kādreiz ieskalotos un parasto laukaugu neaizsniedzamās bagātības atkal dienas gaismā.

Ar savu spēcīgo augumu pupas nomāc nezāles, apēno zemi un rada labu dabisko zemes norūgumu, tikai pēc pupu nopļaušanas tam nevajaga ļaut iznīkt, augsnei sakalstot, bet tā nekavējoši jāuzirdina.

Lauku zēni, pārdomājat, vai šī kultūra, kas nav pārāk grūti audzējama, bet kuŗas saimnieciskā nozīme ir ļoti liela — nebūtu audzējama arī Jūsu saimniecībās. Centīsimies, lai pupas iekaŗotu pilnīgi ikdienišķā kultūrauga tiesības mūsu Latvijā, tad droši un pārliecinoši varēsim teikt:

Mēs nedosim naudu par ārzemju spēkbarību!

Mēs ražosim paši!

Labas un pareizas dārzaugu, lauksaimniecības un puķu

SĒKLAS

visbagātākajā izvēlē, dāliju saknes 70 viskrāšņākās jaunās šķirnēs, gladiolusu sīpolus, begoniju kamolus, dārza rīkus, miglotājus, mākslīgos mēslus un augu kaitekļu apkaŗošanas līdzekļus, par lētākajām cenām piedāvā Jums

Heinr. Gegingera sēklu tirgot. īpašn.

P. M. Jurkovskis, Rīgā,

Raiņa bulvārī № 31, pie pasažieru stacijas

Firma pastāv no 1851. g.

Cenu rādītāju izsūtu uz pieprasījumu par brīvu.

Citu darbs

ILO

Kurpnieka darbnīcā

Tu ar tēvu šorīt pilsētā ievedi labību — dažus vezumus maisu. Tā liekās, nekas liels nava — daži vezumi. Bet kad apdomā, kas darba ielikts šajos vezumos! Cik cēlienus zirgi svīzdami nedrupināja zemi; cik soļu nebija jānostaigā arājam, ecētājam, sējējam; cik sviedru nebija jānoslauka pļaujot, kuļot! Viss garo vasaras dienu lielais darbs nu ir te, šajos nedaudzos maisos. Tīri neticāmi. Tīri aizskaroši, ka te pilsētā tik maz vērības un cienības veselas vasaras darbam.

Gandarījums tomēr bija — tēvs dabūja labu žūksnīti naudas. Tad jūs gājāt iepirkties. Tur ratos guļ vairāki saiņi iepirkumu. Tēvs teica, daudz naudas izdevis. Un kas tur ir — daži saiņi.

Par ko tad tur tā nauda maksāta? Par darbu! Par to darbu, kuŗu kādi citi cilvēki darījuši ražojot šīs lietas. Šajās lietās, tāpat kā graudu maisos ieliktas daudzas darba dienas, daudz pūļu, spēka.

Kādās raktuvēs cilvēki ir skaldījuši ogles, rūdu, no kuŗas vēlāk izgatavoti metalla priekšmeti. Kādās austuvēs troksnī un steigā ir austi audumi. Kādās miecētavās spēcīgi strādnieki ir daudz kustējušies gatavojot ādas.

Katrā, katrā ražotā lietā ir ielikts darbs. Tāpēc cienībai jābūt pret cilvēku ražotām lietām — tās ir cilvēku darbs. Viena lieta vairāk vajadzīga, otra mazāk, tāpēc viens darbs lielākā, otrs mazākā cieņā. Bet nicināt nevar nevienu derīgu, ražīgu darbu.

KURPNIEKS

Vezumiem apstājoties, tu ievēroji izkārtni ar zābaku attēliem. Tā bija kurpnieka darbnīca.

Vecāks vīrs un jauns zēns sēdēja pie neliela, pazema galdiņa un rīkojās ap zābakiem. Liekās, nav slikti viņiem: lietus virsū nelīst, vējš nesaldē, smagumi nekādi nav jāceļ. Tomēr diezin cik priecīgi un sārti viņi neizskatās. Katram darbam savs grūtums, arī kurpniekam. Nav jau viegli garas dienas salīkušam sēdēt un vairāk ar rokām vien darboties.

Ķermenis pēc darba prasa atpūtu, bet tāpat viņš pēc ilgāka miera prasa kustību. Pats zini, kā nogurst ilgi braucot, kā kādreiz grībās izstaipīties, izskrieties pilnā jaudā, cik patīkams tāds skrējiens, kādu labsajūtu dod kustības. Kurpniekam tādu kustību maz, tāpēc nav jābrīnās ka salā un tveicē strādājošais laucinieks ir veselīgāks un priecīgāks.

Kur tādā mazā šaurā kurpnieka darbnīcā lai kustas. Gar sienām visur plaukti. Uz viena rinda jaunu zābāku, uz otra — rinda nodilušu, labojamu, izlabotu. Otras sienas plauktā stāv liestes, zem tā dažādas kārbiņas, bundžas un paciņas ar nagliņām, tapiņām, krāsām, līmēm.

Viss galdiņš un logs nokrauts ar darba rīkiem. Pāris nelielu veseru (āmuru), ar tiem iesit naglas, tapiņas (špeiles). Daži veseri ar apaļu, īpatni veidotu, pietu (2. zīm.), ar tiem kurpnieks izdauza ādu. Dažādi naži, cits taisns, cits līks uz augšu, cits uz sāniem (4., 5.,7. zīm.). Kurpnieka nažiem nav koka kāta, tie ir viengabala

tērauda asmeņi ar ādas aptinumu satverāmā galā. Tur ir kniebles (knīpstangas), ne tādas askniebles kā galdniekam, bet platkniebles (6. zīm.), ar kuŗām labi satvert uzvelkamo ādu. Galda malā sprausti īleni — lieli, mazi, taisni, līki (8., 9. zīm.), ar tiem dur ādā caurumus, kuŗos dzen tapiņas vai izvelk diegus.

Ir tur vēl daži tādi īpatni priekšmeti naži ne naži, veserīši ne veserīši. Šis ar mazo ritenīti galā ir apmaļu (rants) ritenītis (13. zīm.), ar to iespiež zoles augšējā apmalā robiņu rindu. Šis ir apmales gludināmais (11. zīm.), bet šis papēžu gludināmais (12. zīm.). Vēl tur ir gludināmais kociņš (10. zīm.), apmaļu nazis (14. zīm.), caurumotājs (16. zīm.) un līkais tapiņu izberžamāis (21. zīm.).

Kā tad kurpnieks ar visiem šiem rīkiem strādā? Vispirms viņš ar slokšņmēru noņem kājas mēru, to jau tu zini. Kurpnieka slokšņmērs nav iedalīts centimetros, bet gan mazākās daļās $^2/_3$ cm garumā. Kad mēri noņemti, kurpnieks uzmeklē piemērota lieluma liesti (1. zīm.) un sameklē ādas.

Ādu ir vairākas šķirnes. Zolēm un papēžiem lieto biezu, cietu, graudainu zoļādu. Zābaku virsdaļas taisa no juchtādas, ja apavi (piem. garie stilbu zābaki) domāti staigāšanai slapjumā, no chromādas vai ševro ādas parastiem apaviem, no šagrenādas lakādas, ziemišķādas smalkākiem, tikai telpās lietojamiem apaviem.

Bez šīm ir vēl citas ādas: jēlmītāda (dzeņaukstīm), pastalāda, platāda, pergamentāda.

Lai zābaku virsdaļas pareizi piegrieztu tiek izgatavota no papes piegriestne (šnite, lekālis), to uzliek uz ādas, apzīmē malas un tad vajadzīgos gabalus piegrież. Atsevišķo daļu kopā sastiprināšana ir svarīgs darbs. Pilsētās to parasti nedara pats kurpnieks, bet īpašs amatnieks — virsu taisītājs. Reizē ar sastiprināšanu virsu ādas iekšpusē tiek piestiprināta auduma odere.

Virsas (22. zīm.) un zoles (24. zīm.) sastiprināšana notiek dažādi. Parasti lietojamiem stilbu zābakiem, saišzābakiem (šņorzābakiem), kurpēm pielieto starpzoli (23.zīm.).

Starpzoli izgatavo no īpašas starpzoļu ādas iepriekš to izmērcējot, tad pēc piegriestnes izgriežot.

Starpzoli ar nagliņām piestiprina pie liestes apakšas. Tad starpzoli sašuj ar virsas

Kurpnieka darba rīki (1.—21. zīm.)

apakšmalām, kas izlīdzinātas virs starpzoles. Tad ņem zoli, liek to virsū un ar koka vai dzelzs tapiņām piesit to starpzolei. Virsa tā tad tiek iespīlēta starp starpzoli un pazoli. Tad piesit papēdi un — lūdzu — zābaks gatavs! Tīri tik vienkārši jau nu nava, pa starpām tur vēl daudz sīku darbiņu.

Gatavā zābaka zoli ar nazi, vīli, stiklu un dažādajiem rīkiem nogludina, ar krāsu un laku padara glītu, tīkamu — velc kājās un staigā tālus ceļus.

Cik tālus ceļus arī zābaki nestaigātu, parasti tie pie kurpnieka atgriežās. Bet kādi tie tad izskatās! Papēži nodiluši, šķībi, zoles vidus caurs, virsāda pārplēsta. Tāds jau

Zābaka pamatdaļas: virsa, starpzole, zole

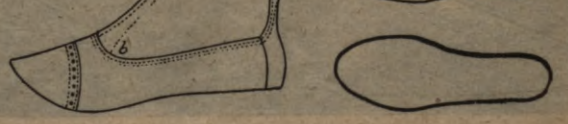

ir visu pasaules staigātāju liktenis. Kurpnieks paskatās, pagroza zābakus, pagroza galvu, paskatās uz ādu kaudzi un pasaka: „nu — ir labi — salāpīs."

Viņš uzdzen zābaku uz liesta, noplēš papēža virskārtu, nodilušo zoles daļu. Tad izgriež jaunas un piesit. Virsādas plīsumu sašuj ar piķotu diegu. Tad laiž atkal darbā gludināmos rīkus, krāsu, laku. Kad noņem no liestēm, zābaki ir atkal pēc zābakiem.

Kādreiz zināms pienāk diena, kad kurpnieks atnestos zābakus aplūkojis pasaka: „neiet". Tad arī vairs zābaki neiet, bet guļ — atkritumu kastē.

Tāda ādu griešana, šūšana un sišana, jaunu zābaku taisīšana un vecu lāpīšana ir kurpnieka ikdienas darbs.

Pilsētās, lielās darbnīcās un fabrikās darbs norit mazliet citādi. Tur ādas nepiegriež, bet apavu daļas izgatavo ar mechaniskām spiedēm (štancēm). Tāpat tapiņu iedzīšanu un gludināšanu izdara ar mašinām. Tāpēc arī fabriku apavi ir lētāki.

Apavu lielumu apzīmē ar numuriem. Numura pamats ir zoles garums kurpnieku mēra vienībās. Tā, ja zole ir 38 vienības gara, apavs būs 38. Nr. u. t. t.

Lūdzu, te ir gatava kurpe

SEGLINIEKS

Otrs vīrs, kas rīkojās ar ādām, ir seglinieks. Viņš gatavo zirglietas, seglus, somas, siksnas, sporta piederumus.

Kā materiālu viņš lieto stiprākās ādu šķirnes. Svarīgākie darba rīki viņam naži, kaltiņi, īleni, caurumotāji, kniebles, spīles.

Vēl ādas izstrādā grāmatu sējēji, cimdu taisītāji, pozamentieri, polsterētāji.

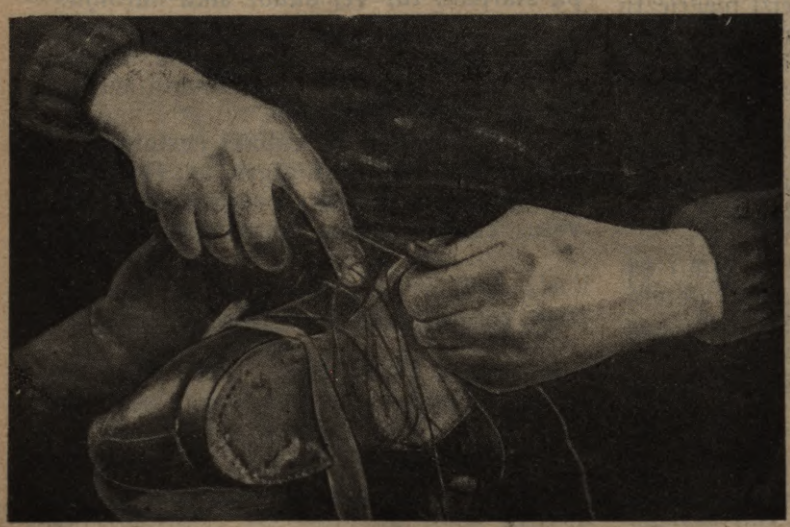

Ko citu kājas saplēš, tas kurpnieka rūpīgām rokām jāizlabo

Gaidīsim pavasari!

R. LIEPIŅŠ, Brenguļu mazpulka dalībnieks

Mazpulku dalībnieki! Ziema paies ātri. Līdz ar pirmiem pavasaŗa vējiem pie mums, viens pēc otra, ieradīsies mūsu mīļie vasaras draugi — putniņi. Mums patīk viņu dziesmas. Bet, par visu vairāk, mēs nedrīkstam aizmirst, ka putniņi ir tie, kas iznīcina miljoniem kukaiņu, tārpu un kāpuru, kuŗi kaitē lauciņiem, puķēm, kokiem un augļiem. Ko līdzētu mūsu darbs, ja nebūtu šo mazo palīgu? Tādēļ, mazpulku dalībnieki, padomāsim jau laikus, kā uzņemsim šos mazos biedrus, kuŗi pavasarī pārlidos šurp no svešuma. Vai esam jau viņiem pagatavojuši ģimenes mājiņas — būrīšus? Tas būs svētīgs darbs. Tādēļ sāksim, kāmēr vēl laiks, un kāmēr mūs nesauc mūsu darbs lauciņā.

Mēs visi zinam kā pagatavot būrīti dobumperētājiem — strazdiem, melniem mušķērājiem u. c.

Tikai ievērosim, ka putniņiem ir cita gaume. Viņi vairāk ciena apaļas līnijas. Viena izdobta malkas pagale viņiem patik daudz labāk par skaistu, četrkantainu kastīti. Bez tam viņi vēlas, lai būrīša caurums nebūtu lielāks par paša augumu.

Pavisam citāds būrītis ir jāpagatavo pusdobumperētājiem, pie kuŗiem pieder pelēkais mušķērājs, cielaviņas, sarkanrīklītes u. c.

To pagatavo sekoši: no 13—15 cm resna, apaļa koka nozāģē apm. 20 cm garu gabalu. Nav svarīgi, kādu koku lietā, tikai kokam jābūt pilnīgi sausam, lai vēlāk, pie žūšanas neplaisātu. Šo gabalu pārzāģē pa līniju AB divās daļās un katram no dabūtiem gabaliem izzāģē ārā ar c apzīmēto daļu (1. zīm.). Tad ar kaltu izkaļ dabūtās ripas vidu tā, lai pāri paliktu tikai koka gredzens ar 2 cm biezām sienām. Iekšējais gredzena diametrs būs 10 cm. Tad gredzenam no apakšas piesit apaļu dēlīti — dibenu un virspusē par jumtiņu uzsit taisnstūrainu dēlīti 25×20 cm, jo tam jābūt stipri lielākam par būrīti (2. zīm.). Lai labāk varētu piesist — piestiprināt pie koka, tad būrīša pakaļējā malā var piestiprināt dēlīti.

Pie piestiprināšanas jāievēro, lai piestiprinātu tā, lai būrītis nekustētos, jo tad putniņiem vējainās naktīs rādās nelabi sapņi. Pusdobumperētāju būrītis jānovieto pie koka stumbra zem lapotnes 2—3 m no zemes, jo šie putni nemīl lapu biezokņus un ēnainas vietas.

Mazpulku dalībnieki! Gaidīsim pavasari!

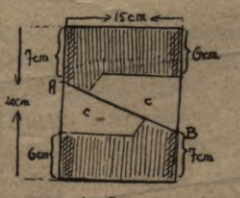

1. zīm.

2. zīm.

Kā pagatavot sev istabas iekārtu?

(Turpinājums).

Māksl. JĒKABS BĪNE

Gulta

Gultas lielums vēlams: garums — 187 cm (ieskaitot 6 cm resnās gultas kājas), platums — 80 cm, gultas virsmas augstums — 45 cm, galvgala augstums — 112,5 cm, kājgala — 95 cm, gultas sānu dēļu platums — 20 cm. Gultas galu ārpuses izrotatas ar finieru plāksnēm skujotā rakstā, kas panākts ar plākšņu dažādo kodināšanu. Gultas galu statņu gali rotāti ar mazām piramīdītēm, kas nobeigtas ar bumbveidīgām saulītēm. Gultas gali uzzīmēti atsevišķi, lai atvieglotu finieru plāksnīšu sakārtošanu. Pie viņu lielumu aplēšanas jāvadās ar mērogu 1:20.

Svečturis

Koka svečturis domāts 3 svecēm. Svečtura augstums — 32 cm, zaru platums — 35 cm, pamatplāksnes lielums — 15 cm abos virzienos. Pāri šai plāksnei nāk nošķelta piramīde ar iegrieztu rakstu (Laimas skujiņa). Virs piramīdes — svečtura rokturis, kas noslēdzas ar bumbu. Cauri šai bumbai iet sānu zari, kas nobeidzas ar sveču trauciņiem un rotājošiem koka pakariņiem. Lai pasargātu koka trauciņus no aizdegšanās, tad tie papildināti ar stikla šķīvīšiem.

Svečtura centrālā bumba, sveču trauciņi un pakariņu gali varētu atšķirties no pārējām daļām ar citas krāsas kodinājumu (līdzīgi skapju durvju un gultas galu rotājumiem). Piramīdes rotājums varētu būt izvests arī intarsijas technikā (ielaižot citas krāsas koku piramīdes virsmā).

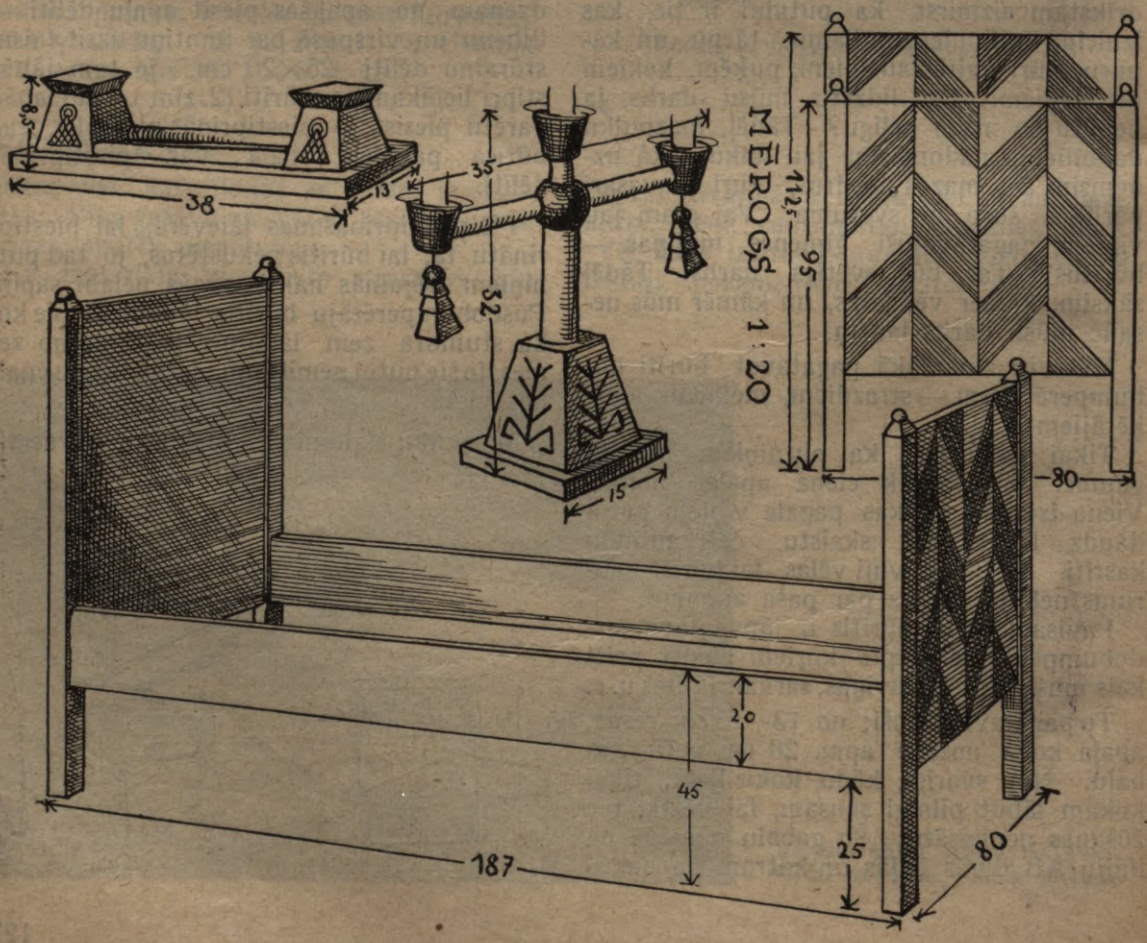

Tintnīca

Tintnīcas samēri: pamata garums — 38 cm, platums — 13 cm, pašu tintes trauciņu augstums no galda — 8,5 cm. Šo trauciņu priekšpuse rotāta ar iegriestiem trīsstūrīšiem, kas nobeigti ar koncentriskiem apļiem. Tintes trauku vidū divi pusapaļi spalvas kātu iežogojumi. Tintnīcu vāciņi izveidoti no ačgārnām piramīdēm, kas piestiprināti pie pamattrauciņiem ar mazām virām (eņģēm).

Malkas kurvis

RD.

Malku nes parasti uz rokas, klēpī. Šis nešanas veids tomēr ir neparocīgs: Saņemot malku jāpielocās, grūti saņemt, grūti piecelties, neērti nest, sevišķi pa trepēm, piebirst skaidas pa ceļam un istabās. Gandrīz visas šīs neērtības var novērst pagatavojot malkas kurvi. To ērti piekraut, ērti nest. To var novietot krāsns vai plītes tuvumā un istaba arvienu ir tīra.

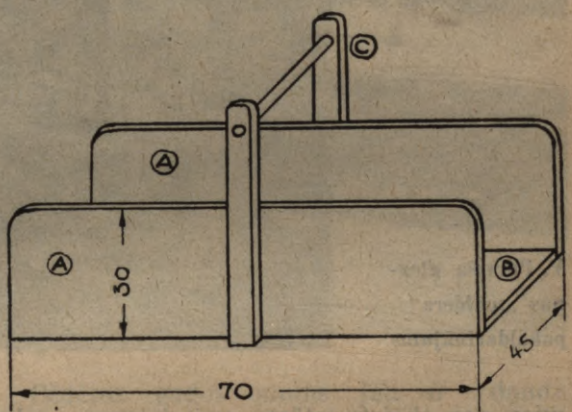

Šo kurvi var pagatavot katrs mazpulka dalībnieks no biezāka finiera vai, ja ta nav no 1¼ cm bieziem egļu koka dēlīšiem. Vajadzīgs: a) 2 70 cm gari un 30 cm plati, un 1 (b) 70 cm garš un 45 cm plats dēlītis. Dēlīšus sastiprina ar naglām. Rokturi pagatavo no apmēram 1,85 cm bieza dēlīša vai nomales. Rokturi var arī izliekt no lazdas koka. Rokturim jābūt stingram un stipram, jo tam jāiztur malkas spiediens uz kurvju sāniem, un jāsatur viss kurvis. Par šādu malkas kurvi droši vien priecāsies katra saimniece.

Kas katram jāzin par gleznām

B. RADZIŅŠ

„Mēs iegādājamies šo gleznu, tā mūsu dzīvokli dara smalkāku," man teica kāda kundze. Daži cilvēki vērtē gleznas pēc cenas. Stāstot ar lepnumu saviem paziņām cik katra viņu glezna maksājot. Ne viens, ne otrs nav īstais iemesls, kāpēc vajadzīgas gleznas. Gleznas dara mūsu apkārtni skaistāku. Tukšās, kailās sienās kādas ziedošas ābeles vai viļņojošas druvas vai meža skata attēls ienes it kā dzīvību, skaistumu, par kuŗu jāpriecājās katram, kas to redz. Gleznas izsauc mūsu prātos kādu skaistu iedomu vai atmiņu, par ko mēs varam priecāties tāpat, kā mēs priecāja-

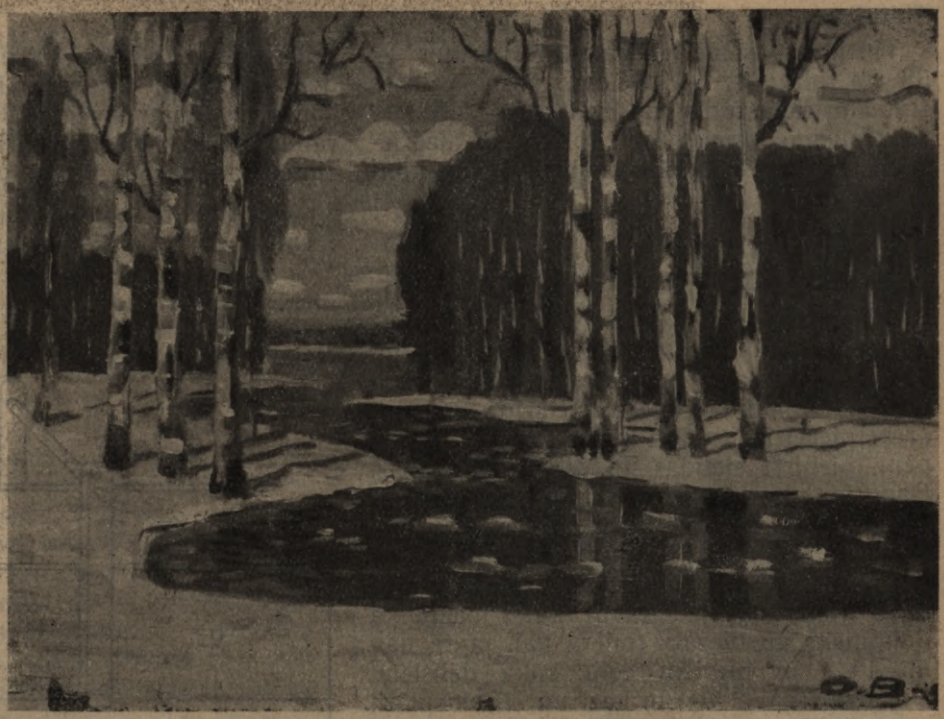

V. Purvīša gleznas „māldera" pakaļdarinājums

mies par skaistu stāstu vai dziesmu. Jo dzīvāku un skaistāku domu kāds gleznotājs prot ar savu darbu izsaukt, jo lielāks prieks mums būs par šo darbu.

Dažas gleznas uz pirmo acu uzmetienu mūs nedurās acīs, bet ieskatoties tuvāk tās sāk saistīt mūsu uzmanību un viņas arvienu vairāk izsauc mūsos vēlēšanos tās apbrīnot.

Senāk latviešiem nebija savu mākslinieku, par gleznām priecāties varēja tikai sveštautieši, kuŗu rokās saplūda nauda un kuŗi spēja gleznas nopirkt. Tanī laikā cēlās uzskats, ka ar gleznām rotāt dzīvokli ir „smalki". Kad tirgū parādījās gleznu

Saļkana gleznā

V. Purvītis
„Pavasaris" eļļā

iespiesti atdarinājumi — reprodukcijas, tās bija pieietamas arī mazāk turīgiem savu mājokļu greznošanai. Šīs reprodukcijas pa lielākai daļai gatavoja Vācijā. Uz tām bieži redzami Šveices kalni, gotiņas ar zvaniņiem kaklā, uz tiltiņa gaņu meitene zilā vai rožainā kleitiņā, vai arī mednieki ar putnu spalvām pie cepurēm un nošautu briedi, vai arī ziemas skati ar sārtām debesīm. Šie skati ir ļoti salkani. Koki tur izskatās nedabīgiem zariem, zālīte pārāk mīksta vai samtaina, akmeņi neliekas cieti, vakara blāzma nedabīgi sārta. Viss tik nedabīgi mīksts un trausls. Bez tam tā arī nav mūsu, bet gan mums pavisam sveša nedabīga dzīve un daba, kuŗu mēs pat lāgā neizprotam. Šīs „gleznas" tomēr skaitījās „smalkas" un tieši tādas vēl tagad daži iegādājās, lai gan pašā Vācijā, kur tās gatavo tās vairs nepērk un šo gleznu rūpniecību vācieši sauc par „Ostproduction" (ražošana austrumiem) un tā domāta Austrumu Eiropai, kur šādas gleznas vēl pērk. Pie šīm reprodukcijām pieskaitāmi arī skati ar kaķiem, kuŗiem kaklā iesietas bantes, dažādi suņi un zirgi, ar mīlīgām acīm un gludi „nomālēti", skati ar kautiem putniem un citiem medījumiem un augļiem, kuŗi visi atstāj salkanu iespaidu.

Pēdējos gados mums jau ir daudz pašu mākslinieku un tagad var iegūt īstas gleznas. Saprotams mākslinieks, kuŗš gadiem ilgi ir studējis, kuŗš dienām domā par savu darbu, kamēr to izdomā un kas to glezno un pārveido, kamēr viņam izdodas to attēlot, ko viņš ir gribējis, nevar tik lēti pārdot savus darbus kā kāds amatnieks — „mālderis". „Mālderis" noklāj uz grīdas 10—15 audeklus, reizē noklāj pēc kārtas ar vienu un to pašu krāsu visiem debesis, pēc tam ar otru krāsu zemi, un ar trešo izzīmē ēkas un kokus. Pēc dažām stundām visas gleznas gatavas.

„Māldera" eļļas glezna

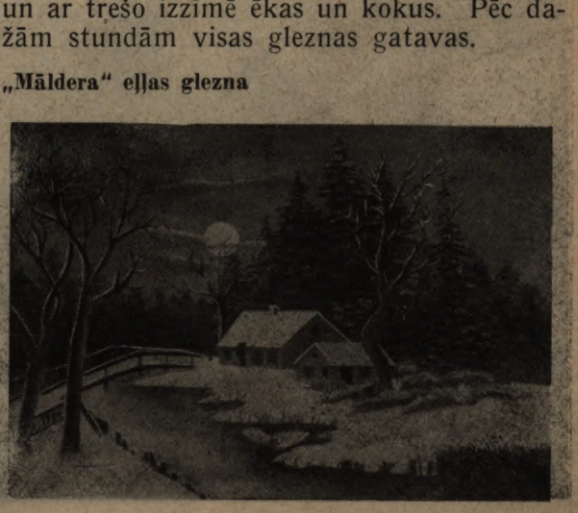

K. Miesnieks „Tēva ģimetne" Zīmulis

Vairāki tādi „mālderi" ir apstaigājuši daudzas skolasun mājas, piedāvājot pāris kv. metru lielas „gleznas" par dažiem latiem. Piedāvātājs slavē savas gleznas par lētām, jo šo naudu maksājot drēbe un krāsas vien. Arī rāmis viņa gleznām neesot vajadzīgs, jo arī tas „uzmālēts". Ir cilvēki, kas šādas „mālderu gleznas" sapirkušies un pēc tam tikai atģidušies, ka nauda ir kā zemē nosviesta. Bez tam ar šādu nemākulīgu paviršu darbu sabojā cilvēku gaumi.

Ja mēs aizklājam 131. lp. p. un vērojam pavasaŗa gleznas attēlu 130. lp. p. tad tā liekas diezgan pieņemāma, bet ja mēs atklājam oriģināla attēlu, tad jau redzam lielu starpību. Oriģinālā upe aizvijas skaistos līkumos, mākoņi ir viegli, bērzu stumbri viegli un balti. Skatītājam rodas pavasaŗa viegluma sajūta. Kopijā turpretīm upes līkumi nepareizi uzzīmēti, tamdēļ nav īstas tāluma sajūtas, sniega pikas ūdenī izskatas rupjas. Lai mākoņus labāk izceltu, tiem rupji pievilkta tumša krāta, bērzu stumbri izskatās netīri un nav īsta pavasaŗa iespaida. Šo kopiju pagatavojis kāds „mālderis" nepilnās divās stundās, pēc lielas mākslinieka gleznas parauga.

Tēlojošā mākslā šķiro gleznieclību: figurālo, peisaža (ainavu), un žanra (abu iepriekšējo apvienojums), g afiku, skulptūru un lietišķo mākslu.

Ļoti izplatītas ir eļļas gleznas. Tās gleznotas ar eļļas krāsām uz audekla, kas noklāts ar sevišķi sagatavotu baltu masu (grunti) un uzstiepts uz rāmja. Eļļa krāsu gleznas var būt ļoti lielas, var aizņemt veselas sienas un arī mazas; šīs mazās gan parasti ir studijas uzmetumi. Šīs gleznas tik ātri nebojājās un parasti tās ierāmējot neliek zem stikla. Ja viņas ar laiku paliek tumšas, tās var nomazgāt un atjaunot (restaurēt). Eļļas krāsu gleznas ir paglabājušās gadu simteņiem.

Akvareļus jeb gleznojumus ar ūdens krāsām gatavo ar ūdenī šķīstošu krāsu uz papīra. Krāsa nevienādi sedz papīru, dažās vietās arī nemaz nesedz. Salīdzinot ar eļļas krāsu gleznām, akvareļi atstāj dzidrāku, vieglāku iespaidu. Akvareļus ierāmējot parasti liek zem stikla. Akvareļu pagatavošanas veids neļauj tos pagatavot sevišķi lielus.

Temperas gleznas atgādina eļļas gleznas, krāsa ir maigāka un nespīd. Pasteļu glez-

V. Linde „Lauku sēta"
Akvarelis

nas zīmē ar krāsainiem krītiem uz toņu papīra, dažās vietās neaizsedzot pamatus. Šīs gleznas ierāmējot arī liek zem stikla.

No zīmējumiem parastākie ir zīmuļu zīmējumi. Ir arī ogles un melna krīta zīmējumi. Īpatnēji izskatās melnā un baltā krīta zīmējumi uz toņu papīra un sangvina (sarkanā zīmuļa) zīmējumi. Pazīstami ir tušas zīmējumi ar spalvu (skat. illustrācijas stāstam „Pārpratums") un ar otiņu (stāstam „Saules mantinieki"). Izplatītas ir arī gravūras — grebumi. Parasti uz vara plates ar cietu „šticheli" velk līnijas. Kā to dara— labi redzams no illūstracijas, papriekšu viegli iegravē kontūras (zīmējumu), pēc tam ēnojumu. Kad gravējums nobeigts, rieviņās iezież krāsu un nospież. Tā rodās gravūra. Mūsu papīra nauda ir gravūra — grebums.

Vēlākā laikā kļuva pazīstami asējumi. Cinka plati noklāj ar „grunti", ar adatu „gruntē" ieskrāpē līnijas. Šīs līnijas pakāpeniski izēdina ar skābi, pēc tam izēdinātās vietās iezież krāsu un nospież. Gravūras un asējumus var pagatavot daudzos eksemplāros.

Kokgriezumu nospiedumus izgatavo izgriežot koka virsmai tikai tās daļas, kuras nospiedumā vēlas redzēt baltas. Pēc tam kokgriezuma virsmu noklāj ar drukas krāsu un nospież. Līdzīgi gatavo arī linola (linoleuma) griezumus. Visus šos nospiedumus nav iespējams pagatavot sevišķi lielus daudzu techn.iemeslu dēļ.

Pateicoties mūsu Virsvadoņa Dr. K. Ulmaņa draudzīgajam aicinājumam, Kultūras fonds un daudzi iedzīvotāji dāvinājuši gleznas daudzām skolām, sabiedriskām organizācijām un iestādēm.

Mazpulku dalībniekiem jāpalīdz gādāt, lai visur Latvijā censtos izprast labus mākslas darbus.

Mazpulki var ar vietējo mākslinieku vai LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas palīdzību noorganizēt pārrunas ar demonstrējumiem par mākslas darbiem.

Izdaiļojot mājas ilgstošās pieccīņās vajadzētu iegādāties vai nu mākslinieku gleznas, asējumus vai arī labas mākslinieku darbu reprodukcijas (kopijas). Labas reprodukcijas ir daudz vērtīgākas par sliktām gleznām.

Pērkot kādu mākslas darbu vajadzētu no piedāvātāja prasīt, lai uzrāda mākslinieku biedrības vai mākslas akademijas audzekņa karti. Ieteicams arī speciālista lietderīgs padoms pie gleznu izvēles.

K. Krauze „Marķīzs" Vara grebums

E. Dzenis „Piebaldzēni" Asējums

KĀRTĪBA UN IZTURĒŠANĀS

Arī sarunās esi cilvēks ar noteiktu pārliecību

A. SKALDA

Mājā dzīvojot katrs cilvēks nodziļinājas savā darbā, pats sevī, pārdomā un apsver nākotnes nodomus. Gadas arī dažreiz, ka tevi, cilvēks, neatlaidīgi nodarbina kāds neskaidrs jautājums vai kāda pēkšņa doma un tad tev nav ātrāk miera, pirms tu neesi šo domu izdomājis līdz galam. Šādas pārdomas un nodziļināšanās sevī ir vairāk kā vēlamas, tās ir pat nepieciešamas, jo tikai dziļi pārdzīvojumi un labi izprastas domas padara tevi garīgi bagātāku, paver tev jaunus garīgos apvāršņus. Tas ir drošākais ceļš, kas ved pie nopietna, nosvērta, dziļa cilvēka, pie cilvēka ar noteiktu pārliecību. Tāds cilvēks vairs neļaujas nekādām nejaušībām, sveša un nepieņemama viņam ir katra paviršība. Un kāds prieks ir strādāt kopā ar tādu cilvēku. Ar mierīgu sirdi viņam var uzdot kādu darbu, uzticēt kādu pienākumu.

Bet nepietiek ar dziļumu vien, ir vajadzīgs arī plašums, zināms sabiedriskums. Un šo plašumu var iegūt satiekoties ar cilvēkiem, ejot sabiedrībā, vērojot, salīdzinājot un iepazīstoties ar citiem.

Sabiedriskajā dzīvē liela vērība piegriežama taisni sarunām, jo te izpaužas katra cilvēka intereses, zināšanas, uzskati un īpatnības. Sarunas prasa arī izveicīgu domāšanu, attapību un prasmi visu vajadzīgo un zināmo pateikt. Bet pateikt var ļoti dažādā noskaņojumā. Ir cilvēki, kas runā ar lielu sirsnību, aizrautību un dedzību. Ir arī tādi, kas runā vienaldzīgi, vēsi, itkā bez sevišķas intereses. Kādā noskaņojumā arī katrs nerunā, visiem vajaga runāt labskanigā, patīkamā balsī. Un ja kādam tā nav dota no dabas, tad neatlaidīgi un uzmanīgi vingrinājoties to var tomēr piesavināties. Katram ir iespējams atradināties no neskaidras runas, šļupstēšanas, stomīšanās, aizraušanās un vārdu norīšanas. Te vajadzīga tikai laba griba un liela pacietība. Runā dabīgi un vienkārši, izvairies no teatralisma un pārspīlējumiem, skaties brīvi sejā tam, ar kuru tu runā, bet nevaibsties un nemētājies ar rokām. Runā vienmērīgi un mierīgi, labāk jau drusku lēnāk, nekā ātrāk, tomēr lēnā runāšana nedrīkst pāriet vienmuļā un stieptā valodā. Runā skaidri, bet neapstājies pēc katra vārda. Runā skaļi, bet nekliedz un nespiedz.

No kā jāizvairas runājot. Neglīti izklausas, ja bez kādas vajadzības, vienkārši aiz paraduma katrā teikumā atkārto kādu vārdu vai izteicienu, piem.: „saproti," „zini," „tā sakot," „bez šaubām," „vai nē?" „es jums saku" u. c.

Izvairies no svešvārdiem un nekad nesaki tādu svešvārdu, kas tev pilnīgi nepazīstams un ko tu neesi izpratis. Runā pareizi un kārtīgi, neesi nolaidīgs, nerunā ar nepareizām galotnēm un nepareiziem locījumiem, neatstāj arī sacīto pusteikumā. Vislabākā

ir tīra rakstu valoda. Un ja mēdz teikt: „Raksti tā, kā tu runā," tad ar tādām pašām tiesībām var sacīt: „Runā tā, kā tu raksti." Nepielaižami ir arī pārspīlēti, pie tam neloģiski, izteicieni: „briesmīgi priecāties," „šausmīgi gaŗlaikoties", „nāvīgi noskaisties" un no citām valodām pārņemti vārdi: „forši", „ōl rait" u. c. Lai atradinātos no šīm kļūdām, ieteicams laiku pa laikam palasīt mūsu labāko rakstnieku darbus un pakavēties pie tīras un skaistas latviešu valodas.

Kā lai jautā un atbild? Ja tu neesi kautko sapratis, tad nekad neprasi tikai „ko?" „kas?" vai „kā?" Vispirms centies labi uzmanīties un pēc iespējas izvairies no šādiem jautājumiem. Ja tev tomēr jājautā, tad laipni paprasi: „piedodiet, es nesapratu", „lūdzu, kā jūs teicāt?"

Nekad neatbildi tikai ar jā vai nē, bet pieliec vienmēr klāt arī uzrunu: „jā, māt." „nē, mīļais tēv," vai arī papildini „jā" un „nē" ar kādu citu vārdu: „par nožēlošanu, nē," „par laimi jā."

Kad nerunāt. Kad tu runā ar savu priekšnieku, vai vecāku, cienījamāku personu, tad nepārtrauc viņu, nerunā reizē ar viņu, bet klausies uzmanīgi un gaidi pieklājīgi un pacietīgi, kamēr viņš beidz.

Nerunā, kad tev ir uzticēts kāds noslēpums. Ja tu redzi, ka citi grib runāt, tad beidz runāt, bet ja kāds runā par lietām, kuŗas tu nesaproti, tad ciet klusu. Ja tu nevari piekrist un negribi pretīm runāt, tad labāk nesaki nekā. Nerunā arī tad, kad tev ir dusmas.

Vai var atļauties zobgalības un humoru. Humors un zobgalības ir teicamas īpašības, bet ir cilvēki, kas to nesaprot un ja nu viņi visu izteikto ņem burtiski, tad katrā jokā saskata sev kādu apvainojumu. Ar tādiem cilvēkiem esi uzmanīgs savos izteicienos, neesi zobgalīgs arī pret saviem priekšniekiem, cienījamām personām un mazāk pazīstamiem cilvēkiem. Neaizmirsti nekad, ka „prāts ir priekšturamās bruņas, bet asprātība tikai bruņu cepures spalvu puškis".

No cilvēka, kas nevalda par savām zobgalībām, drīzāk bīstas, nekā viņu ciena. Tikai ar miera sajūtu savienots humors ir patīkams un pieņemams.

MAZPULKU DZĪVE

Mazpulki zemnieku dienās

13 Rīgas pilsētas un Mārupes mazpulku pārstāvji, kopskaitā 90 personas, piedalījās LLK rikoto zemnieku dienu atklāšanā Rīgā, Nacionālā operā š. g. 6. martā. Mazpulku dalībnieku goda sardze sagaidīja Valsts Prezidentu A. Kviesi un mazpulku Virsvadoni Ministru Prezidentu Dr. K. Ulmani. Mazpulku pārstāvji ar karogiem ieņēma vietas uz skatuves, blakus LLK prezidijam.

Jaunus valsts karogus iegādājušies šādi dalībnieki:

35. Mālupes mazpulkā: A. Lapsiņš, V. Apsītis un E. Nāgelis.

52. Lizuma mazpulkā: J. Rubenis.

122. Vārves mazpulkā: E. Cirulis.

169. Lēdurgas mazpulkā: J. Eichenbaums un K. Zeltiņš.

194. Lubejas mazpulkā: P. Ozols, J. Mednis, P. Šāvējs, V. Caune un A. Strauss.

399. Sīlaviešu mazpulkā: A. Skromans, Z. Vanags, E. Gruzis, D. Dauksta, B. Breidāks, M. Putāns, O. Estikovskis, B. Trubacs.

585. Renčciema mazpulkā: R. Bārs.

630. Kalvēnes mazpulkā: V. Baumerts, B. Birznieks, G. Bumbieris, F. Arājs, S. Ernestsons, R. un V. Kalniņš, A. Mateuss, Ž. Vītols, V Frišmuts, A. Māzeris, Ž. Luzeris, A. Lagzdiņš, V. Strazdiņš un Fr. Lukažis.

756. Ambeļu mazpulkā: J. Skromanis, B. Žurila, St. Kolužs, Fr. Rekšnis, P. Parfenovs, M. Denisovs, M. Sāušs, S. Jonāns, B. Malkevičs, St. Balaška, A. Munčs, J. Putāns, E. Vaikulis, L. Leonovičs, St. Kampāns, A. Kampāns, B. Miglans, St. Andžijevskis, J. Kusiņš, A. Radiškevičs, E. Vaikulis, B. Mizovskis.

14. **Jaunpiebalgas mazpulks** sarīkoja vietējā 6 kl. pamatskolā triju dienu kursus mājsaimniecībā — tautisko ziemas ēdienu pagatavošanā, galda klāšanā mājt. instr. I. Zauls vadībā. Kursos galveno vērību piegrieza meteņu ēdieniem un ēšanas parašām. Kursu noslēgumā sarīkoja meteņu priekšsvētkus. Dalībnieces ar mazpulka vadību un visiem skolas paidagogiem pie skaisti klāta Meteņu galda nevien nogaršoja mūsu senču gardos ēdienus, bet tikamās pārrunās iedziļinājās arī viņu pasaules uzskatos, ticējumos un ierašās, tā patiesi tuvinādamies senču pasaulei un izjusdami seno ieradumu spēku arī mūsu dzīvē. Daiļās tautas dziesmas radīja jautru svētku noskaņu un lika stundām ātri aizsteigties. Vēl sirsnīgi savstarpēji novēlējumi, tad šķiršanās un solījums satikties vasarā, augļu laikā, lai papildinā os augļu sulas iegūšanas mākslā, un varētu bagātīgi apgādāt savas mājas ar gardo un veselīgo augļu sulu.

55. **Mūrmuižas mazpulks** jau trīs gadus ar labām sekmēm audzē cukurbietes. Bez minētās kultūras pag. vasarā mazpulks audzēja arī tabaku, kaņepes un kumelītes. Sarīkoja vietējās piecciņas un piedalījās novada pieccinās. Teicāmi izdevās pļaujas svētkos rīkotā ražojumu apskate un reti kuplu viesu saimi no tuvās un tālās apkaimes mazpulks piedzīvoja savā svētvakara stundā pie Ziemsvētku eglītes. Dalībnieku skaits mazpulkā manāmi aug, kas izskaidrojams ar jaunatnes vidū modušos interesi nopietnāk un ar mīlestību piegriezties lauku darbam, kā arī ar mazpulku idejas arvien pareizāku izpratni vecākā paaudzē. Nākošā vasarā nolemts izdarīt plašākus izmēģinājumus ar pākšaugu kultūrām, kā arī redzamu vietu ierādīt dažiem mājturībā vēl pārāk maz lietotiem sakņaugiem, pašiem izaudzēt stādus saviem košumdārziņiem. Ar nākamo saimniecības gadu pie mazpulka sāks darboties arī putnkopju grupa.

762. **Mežvidu II mazpulks** 8. februārī svinēja karoga un svinīgā solījuma svētkus. Bija ieradies mazp. insp. agr. Fr. Butners un daudz viesu. Karogu mazpulkam dāvinājuši Latvijas Bankas Rēzeknes nodaļas darbinieki. Mazpulka dalībnieki izrādīja labi sagatavotu mazp. lugu „Baltzaļā karoga spēks". Mazpulkam patreiz 20 dalībnieku.

216. **Krāslavas un 470. Krāslavas ģimnāzijas mazpulki** sarīkoja Krāslavas valsts ģimnāzijas telpās karogu un svinīgā solījuma svētkus. Svinības sākās ar dievlūgšanu baznīcā, kur karogus iesvētīja ģimn. dir. Ancāns. Pēc tam dekoretā ģimn. aktu zālē Krāslavas pils. valdes dāvātos karogus pasniedza mazpulku nozares vadītājs agr. K. Ķirsis. Viņš izjustā runā norādija uz baltzaļā karoga nozīmi.

Kā pirmais mazpulkus svinībās apsveicis mazpulku Virsvadonis, ministru prezidents Dr. K. Ulmanis. Viņa apsveikumu uzņēma ar ilgiem aplausiem un „lai dzīvo" saucieniem. Visi nodziedāja dziesmu brīvai Latvijai.

Vēl apsveica Daugavpils nov. mazp. insp. Fr. Duksis, Rēzeknes nov. mazp. insp. Fr. Butners, pilsētas galva Ruskuls, mācitājs Čikste, p-skolas pr-nieks Breikšs u. c.

Rakstiskus sveicienus atsūtījuši Inf. un prop. pārvaldes pr-nieks Mežaraups, māc. Lūsis, Daugavpils vec agr. Treiguts un daudzi mazpulki. Mazpulku dalībnieki un viesi nosūtīja Virsvadonim apsveikuma telegrammu. Pēc tam sekoja teātŗa izrāde, deklamācijas un dejas. Mazpulku sarīkojums bija pievilcis neredzēti daudz ļaužu.

277. **Franapoles mazpulks** 2. februārī rīkoja svinīgā solījuma svētkus. Garīgo aktu noturēja māc. A. Pudāns, svinīgo solījumu pieņēma rajona agr. A. Alberts.

Krāšņi dekorētā zālē bija pulcējušies daudz viesu, kuŗi kopā ar dzīves prieka un sajūsmas pārpilniem mazpulka dalībniekiem, atzīmējot mazpulku Virsvadoņa lielos nopelņus jūsmīgi to sveicināja kopīgā „Dziesmā brīvai Latvijai."

Aktam sekoja teātŗa izrāde „Pirms lielās dzīves". Viesi ar interesi noskatījās mazo aktieru, mazpulka dalībnieku, spēlē, kuŗa tiem sagādāja patīkamus atpūtas un jautra smiekla brīžus.

614. **Jelgavas ģimnāzijas mazpulks** viesojās Tukumā, lai nodibinātu ciešākas draudzības saites ar Tukuma ģimnāzijas un pārējiem mazpulkiem. Svētki notika Tukuma viesīgās b-bas telpās, kur tos atklāja LLK mazpulku un jaunatnes nod. vad. agr. J. Andersons. Tad sekoja Jelgavas ģimn. mazpulka dramatiskās sekcijas uzvedums „Skroderdienas Silmačos".

Otrā dienā mazpulku dalībnieki pulcējās dievnamā, kur mazpulku garīgās audz. insp. māc. A. Lūsis un prāvests H. Virbulis noturēja svinīgu dievkalpojumu.

Dievkalpojumu ar dziesmām kuplināja Tukuma mazpulka koris.

Pēc dievkalpojuma mazpulka dalībnieki, tukumiešu pavadīti, devās uz Tukuma brāļu kapiem, kur nolika vainagu. J.—S.

Grāmatvešanas kursi mazpulku dalībniekiem.

45. Aizvīķu mazpulks sarīkoja dalībniekiem grāmatvešanas kursus vadītāja uzraudzībā un apmācībā.

Šī gada sākumā pamatskolā sarīkoja savu pirmo vakarēšanu ar dalībnieku eglītes dedzināšanu, Ziemassvētku dziesmām, deklamācijām. Dalībnieki pasniedza bijušam vadītājam Fr. Plostniekam par līdzšinējo 5 gadu darbu mazpulkā balvu.

Bez tam mazpulks sarīkoja vietējā aizsargu mītnē publisku izrīkojumu ar vadītāja referātu: „Mazpulku audzinošā nozīme". Sekoja saviesigs vakars.

Jaunākās grāmatas lopkopībā un piensaimniecībā.

Prof. Dr. agr. J. VĀRSBERGS

Pagājušā gada beigās iznākušas vairākas grāmatas, kas pelna ievērību, lai grieztu uz tām lasītāju uzmanību.

1. **Agr. A. Kupčs — Mājlopu ēdināšana un barības līdzekļi** — Lauksaimniecības pārvaldes izdevums.

Autors teic: „Šis grāmatas uzdevums sniegt sistēmatiskas zināšanas mājlopu ēdināšanā lopkopības un lauksaimniecības skolu audzekņiem, bet tā noderēs arī praktiskiem lauksaimniekiem, kuri savu darbu vēlēsies pilnīgāk izprast un tā gūt labākus sasniegumus". Iepazīstoties ar grāmatas saturu, jāteic, ka autors mērķi sasniedzis. Ir pietiekoši noskaidroti mājlopu ēdināšanas vispārējie pamati un iztirzāta dažādu barības līdzekļu nozīme. Nodaļā par ēdināšanu doti norādījumi dažādu mājlopu ēdināšanā. Grāmatā atrodam dažādas tabulas par barības līdzekļu sastāvu, mājkustoņu dzīvsvara noteikšanu bez svēršanas u. t. l.

Ievērojot sacīto, redzam, ka grāmata var noderēt nevien kā mācības grāmata skolās, bet arī kā rokas grāmata praktiskiem lauksaimniekiem.

Žēl tikai, ka grāmatas labo iespaidu pēc satura apēno dažas neskaidrības izteiksmē un daudzie svešvārdi. Kādā lappusē vārds „koncentrēts" atkārtojas 7 rindiņās no vietas. Cerams, ka nākošā izdevumā arī šinī virzienā netrūks pietiekošas rūpības. Cena Ls 3.—.

2. **V. Talce — Aitkopība** — Lauksaimniecības pārvaldes izdevums. Ar 122 zīmējumiem tekstā.

Aitkopība sāk atgūt savu nozīmi, un zemkopības ministrija piegriež šīs lopkopības nozares veicināšanai izcilus vērību. Ja agrāk esam piedzīvojuši neveiksmes, tad tam par cēloni ir bijis zināšanu trūkums šajā nozarē; nevien par aitkopības nozīmi, bet arī par mūsu apstākļiem noderīgākām aitu šķirnēm.

Autors plaši noskaidro aitkopības nozīmi un iztirzā jautājumus par noderīgākām šķirnēm, to kopšanu un aizsargāšanu pret slimībām.

Kas grib gūt plašāku ieskatu par aitkopību un nodrošināt sev sekmes šajā nozarē nākotnē, tas nenožēlos, ja iegādāsies un izlasīs šo grāmatu.

Arī šajā grāmatā daži svešvārdi viegli apmaināmi ar latviskiem. Cena Ls 3.—.

3. **Veterinārārsts Pēteris Mežāks — Mājkustoņu slimības.** Ar 43 zīmējumiem tekstā. P. S. „Zemnieka Domas" izdevums.

Mājkustoņu slimības apskatītas gan pēc lopu šķirām, gan arī pēc galveno organu kaitēm. Aprakstītas dažādas slimības un to pazīmes, noskaidroti slimību cēloņi un doti norādījumi ārstēšanā. Grāmatas beigās ievietota nodaļa par zivju slimībām, kas var noderēt dīķsaimniekiem.

Grāmata ir plaša (299 lpp.), un tās saturs bagāts un vispusīgs.

Katrs lauksaimnieks grāmatā atradīs derīgus norādījumus un pamācības, kā rīkoties mājlopu saslimšanas gadījumos.

Dažās vietās valoda varēja būt gludāka un vieglāka, un daudzu svešvārdu vietā iespējams viegli izlīdzēties ar latviskiem apzīmējumiem. Cena Ls 3.—.

4. **Agr. E. Dambis — Mikrobioloģija un piensaimniecības baktērioloģija.** Apgādajis „Rūķis".

Priekšvārdos autors teic: „Grāmata domāta piensaimniecības skolu audzēkņiem; varbūt tā noderēs arī studentiem un attiecīgo laboratoriju darbiniekiem". Autors domā, ka dažus norādījumus atradīs arī piena pārstrādātāji — pienotavu vadītāji un piena ražotāji. Jau autors pats paredz, ka grāmata noderēs piensaimniecības skolu audzēkņiem un pat studentiem, kas norāda, ka grāmata mazāk noderīga praktiskiem lauksaimniekiem. Lai grāmatu saprastu, vajadzīgas priekšzināšanas, nepieciešami skolotāju norādījumi un paskaidrojumi. Cena Ls 2 50.

5. **K. Brūns — Piena svētīgais iespaids cilvēka uzturā.** Latv. lauks. darbinieku biedrības izdevums.

Ka pienam liela nozīme cilvēku uzturā, par to ir daudz runāts un rakstīts. Ka tas patiešām tā, apstiprina arī daudzie izraksti no ievērojamu valstsvīru runām un zinātniskiem rakstiem, kas atrodami K. Brūna sarakstītā grāmatā. Minētie izraksti ir interesanti, tikai liekas, ka autoram to sagrupējums ne vienmēr izdevies. Dažādās nodaļās zināmas domas bieži vien atkārtojas. Tā, piemēram 10 baušļi veselības kopšanai (83. lpp.) un ilga mūža recepte (10 baušļi) 102. lpp. u. t. l.

Pēc virsraksta spriežot šajā grāmatā neiederas nodaļas par dažādiem baudas līdzekļiem. Ja autors gribēja ziedot pāris iespiedloksnes baudas vielām, tad uz to vajadzēja norādīt jau virsrakstā. Grāmatu der izlasīt. Cena Ls 2.—.

● Par mazpulku diženo un līdumnieku kandidātu pārbaudījumu termiņiem un vietām ieinteresēto mazpulku vadītājiem tiks piesūtīti atsevišķi paziņojumi.

● Visiem mazpulku vadītājiem, kopā ar dalībniekiem, **obligātoriski jāpiedalās pavasarī sarīkojamās „meža dienās"**, saziņā ar vietējo meža dienu komiteju. **Tāpat mazpulku pienākums ir paturēt pastāvīgā uzraudzībā un kopšanā agrākos gados mazpulku ierīkotos stādījumus.** (Skat. mazpulku vadītājiem piesūtīto brošūru „Techniski norādījumi koku stādīšanai").

● Izstrādājot nākošās vasaras darbības plānu, jāievēro, ka **katram mazpulka dalībniekam uz sava sacensības lauciņa jāaudzē vislabāk viena, bet ne vairāk kā divas kultūras un par katru kultūru jāved pilnīgi atsevišķa grāmatvedība** — mazpulka dalībnieka vadoni. Visiem viena mazpulka dalībniekiem jāaudzē vai nu viena vai divas vienādas sacensības kultūras. Ja liels mazpulka dalībnieku skaits, tad var sadalīties grupās, katrā ne mazāk kā 10 dalībnieku.

● **Grāmatvedībai** mazpulka darbībā **piegriežama sevišķa vērība** un tāpēc **katram dalībniekam nepieciešama „Laukkopības un sakņkopības grāmatvedība"**, kas nekavējoties jāizsūta visam mazpulkam kopēji. Arī pārējā literātūra jāpasūta jau laikus.

● „Mazpulka" ekspedīcijā, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, tālr. 22322 dabūjama šāda mazpulku literātūra: „Mazpulka dalībnieka vadoņi":

2. nr. — Laukkopība	0,15	Mazpulka dalībnieku grāmata	0,50
3. nr. — Sakņkopība	0,30	Mazpulka kases grāmata	0,25
4. nr. — Cūkkopība	0,15	Mazpulka inventāra grāmata	0,25
5. nr. — Cūkkopības grāmatvedība	0,15	Mazpulka dalībnieku svinīgā solījuma grāmata	2,50
7. nr. — Apģērbs meitenēm	0,15	Mazpulka formas tērpu apraksts	0,20
8. nr. — Veļas šūšana un lāpīšana I.	0,30	Fr. Keisa „Zem baltzaļā karoga", stāsts par mazpulku dzīvi	1,50
9. nr. — Veļas šūšana un lāpīšana II.	0,50	A. Roga „Pirms lielās dzīves", mazpulku luga 3 cēl.	0,90
10. nr. — Audumu krāsošana mājās	0,15	R. Vītols „Baltzaļā karoga spēks", mazpulku luga 3 cēl.	1,—
11. nr. — Apģērbu un telpu tīrīšana	0,20	Vītn. A. Eglītis — Karte — kā to lasīt un sastādīt	1,20
12. nr. — Putnkopība	0,40		
13. nr. — Putnkopības grāmatvedība	0,20		
14. nr. — Laukkopības un sakņkopības grāmatvedība	0,10		
16. nr. — Ogulāji un augļu koki	0,40		
18. nr. — Augļu un dārzāju pārstrādāšana	0,40		
19. nr. — Veselošanās augi	0,60		

Literātūru izsūta pa pastu, ja iemaksā naudu pasta tek. rēķinā № 4564 vai arī iesūta ar pārvedumu.

● **Mazpulku vadītāju krūšu nozīmes à Ls 2,50 un dalībnieku krūšu nozīmes à Ls 1,—** (zēniem ar skrūvi, meitenēm—ar adatu) dabūjamas Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā iesūtot naudu pa pastu vai iemaksājot pasta tekošā rēķ. 4564. **Nozīmes uz pēcmaksu neizsūta.**

● Dalības kartes, iesniegumus, mazpulku himnas un karoga dziesmas notis, pēc vajadzības, izsūta par brīvu LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

● 107. Valkas mājturības mazpulks uz pašu vēlēšanos pievienots **12. Valkas dārzkopju mazpulkam.**

LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Uzdevumu atrisinājumi

(Skat. „Mazpulka" 1. № 1936. g. „Vaļas brīžos")

„Mazpulka" 1936. g. 1. numurā „Vaļas brīžos" Jūs pakavējat laiku pie psichotechnikas uzdevumiem, lai pārliecinātos par savu uzmanību. Iesūtītās atbildes redakcija apstrādājusi un radusi iespēju mēģinājumu rezultātus salīdzināt un novērtēt savā starpā.

Uzzīmējiet sev pēc klātpieliktā parauga veidlapu, kurā ierakstat savu mēģinājumu rezultātus. Rezultāti novērtēti procentos.

Ko es spēju?

Uzvārds, vārds..... Vecums ..... g.

	%	VĀJI ✦ VIDĒJI ✦ LABI 10 20 30 40 50 60 70 80 90
Skaitļu atmiņa		
Vārdu atmiņa		
Formu atmiņa		
Krāsu atmiņa		
Roku ātrums		
Acumērs		
Novērošana		
Uzmanība	38	

1. Uzdevums.		2. Uzdevums.		3. Uzdevums.	
Izpild. laiks	%	Izpild. laiks	%	Izpild. laiks	%
170 zek.	10	37 min.	10	135 zek.	10
144 „	20	32 „	20	115 „	20
127 „	30	29 „	30	105 „	30
112 „	40	25 „	40	95 „	40
99 „	50	21 „	50	85 „	50
87 „	60	17 „	60	70 „	60
71 „	70	12 „	70	60 „	70
50 „	80	7 „	80	50 „	80
26 „	90	5 „	90	35 „	90

Piemēram: 1. uzdevumu Jūs atrisinājiet 127 sekundēs — 30 %, 2. uzdevumu 25 minūtēs — 40 % un trešo uzdevumu 90 sekundēs — 45 %. Vidējais % —

$$\frac{30+40+45}{3}=\frac{115}{3}=38\ \%$$

Savā veidlapā tad arī ierakstat pret „uzmanība" — 38 un atzīmējat rūtiņās svītriņu pret 38 (skat. veidlapu). Ievērojiet, ka rezultātu aprēķināšanas tabulās nav ne „0 %" ne arī „100 %" un tiešām, vai gan var apgalvot, ka Jancim uzmanība — 0 vai arī Pēterītim līdzinājas 100 %. Arvienu gadīsies vēl sliktāka uzmanība un arī labāka, tamdēļ psichotechniķi novērtējot rezultātus saka, „uzmanība t u v o j a s 0 % vai arī 100 %". Ja tomēr Jūsu atbildēs parādās viens otrs atrisinājums, kura izpildīšanas laiks neatbilst tabulās minētam, tad tas nenozīmē, ka Jums piemīt ārkārtīga uzmanība vai arī Jūs esat ļoti neuzmanīgs, bet gan nozīmē to, ka Jūs esiet uzdevumu vai nu pārpratuši vai arī nepareizi nolasījuši laiku. Piemēram, 2. uzdevumā iesūtītas atbildes ar izpildīšanas laiku 35 sekundes. Pat uzrakstīt skaitļus no 1—100 nevar 35 sekundēs, ne tikai vēl viņus sameklēt pēc kārtas. Šeit vai nu uzdevums pārprasts vai arī nepareizi nolasīts laiks. Jābūt uzmanīgākiem.!

6. KĀ SAGULTIES? (Uzd. V. Aglišs, Nīrzas mazpulkā)

Kāds mazpulks kopā ar savu vadītāju atgriezās mājās no ekskursijas. Nemanot pienāca vakars. Vajadzēja pārnakšņot mežā. Īsā laikā naskās rokas salauza egles zarus, ko paklāt uz zemes un nogurušais bars likās uz dusu. Vienā pusē nogulās mazpulka vadītājs. Tiklīdz satumsa, otrās malas gulētājs sajuta vēsumu, bet visvairāk gan bailes, kas zin, vai mežā nav vilki... Viņš klusām piecēlās un iegulās vidū. Bet tagad vilku bailes uzmācās nākošam malas gulētājam. Arī tas ilgi negaidīja un iegulās vidū. Nu cēlās augšā nākošais un no gulēšanas vairs nebija ne vēsts. Tad mazpulka vadītājs, paliekot savā vietā, deva rīkojumu. Mazpulka dalībnieki pārvietojās un nu, gar malu nebija neviens, pat mazpulka vadītājs ne, un ne vienam vairs nebija bailes.

Kādu rīkojumu deva mazpulka vadītājs un kā mazpulka ekskursijas dalībnieki sagulās? Paziņojat redakcijai.

Frīdis Loze slēpo

Vaļas brīžos Frīdis Loze
Savas slēpes sakārto
Un pēc Partenkirchen stāstiem
Teoriju atkārto.

Daudz ko var ar lielu dūšu,
Droši sākts jau pusē veikts!
Frīdis domā — lepnis būšu.
Te — to cinīts sniegā gāž.

Svētdien agri piecēlies
Frīdis steidz uz vilcienu;
Slēpotāju zalonvāgis
Drīz ar uzsāk braucienu.

Lauku papus Frīdim bēdās
Laipni roku pretim sniedz, —
Velk no sniega, ceļ uz kājām,
Ved sev līdz uz savām mājām.

Augsti kalni, dziļas gravas
Slēpotājiem prieku dod;
Drošākie — to starpā Frīdis
Tramplīnu steidz izmantot.

Veča dēla dēlēns Jānis
Frīdim laipni izpalīdz;
Lauzto slēpi salāpa,
Pašu braukšus pavada.

Pārrēķinājies.

„Es tev solīju uzdāvināt velosipedu, ja pāriesi uz nākamo klasi. Bet tu, slinķi, paliki sēžot. Saki, kāpēc tu nemācījies un ko tu skraidīji apkārt?" tēvs ņem puiku priekšā.

„Es... es pa vaļas brīžiem mācījos ar riteni braukt," zēns šņukstēdams atbild.

Kā tad citādi.

„Kā tas nāk, kažociņ, ka tu par suni uzrakstījis uz mata tādu pašu domu rakstu, kā tava māsa?

„Bet skolotāja kungs, mēs taču rakstījām par vienu un to pašu suni!"

Katram savs viedoklis.

„Bērni, kas var izskaidrot, kas ir brīnums?

Skolnieki cieš klusu.

„Nu, labi. Teiksim tā: es izkrītu no trešā stāva loga un palieku neievainots. Kas tas ir?"

Sieriņš: „Tā... tā ir laime skolotāja kungs."

Skolotājs (pakasot aiz auss): „Pieņemsim, ka tā. Bet ja nu es otrreiz izkrītu pa logu un arī palieku sveikā, kas tad tas būs?"

Sieriņš (noteikti): „Nejaušs gadījums."

Skolotājs (nervozi): „Labi, labi. Bet ja nu trešo reizi tas pats notiekas?"

Sieriņš (pašapzinīgi): Tad tas jau ir paradums, skolotāja kungs."

Kad nobāl elles liesmas.

„Vēzīt, kamdēļ tu melo? Vai tu nezini, kāds sods gaida melus?" skolas priekšnieks pukojas.

„Jā," Vēzītis nobījies atbild: „Es nākšu ellē un tur mani velni cepinās."

„Ne tikai tas, puisīt," skolotājs pārtrauc zēnu: „bet tevi padzīs no skolas!"

Skolā.

Skolotājs klasē paskaidro zemes griešanos ap sauli. Pēkšņi

Kur tad tā Abesinija jāzīmē?

maza meitenīte pieceļas un smalkā balstiņā apvaicājas:

„Bet, skolotāja kungs, ap ko zeme griežas naktī, kad saules nav?"

Neizprotami.

Bukstiņš ar tēvu ceļo uz Brazīliju. Ieraugot Amerikas krastus, vecais Bukstiņa tēvs nicīgi paraustā plecus:

„Savādi gan tie ļaudis! Kādas slavas dziesmas viņi tagad jau gadu simteņiem dzied Kolumbam par to, ka viņš atradis Ameriku. Bet vai tad maz iespējams bija tādam milzu zemes gabalam pabraukt garām un to neredzēt?"

Patstāvīgi.

Skolotājs: „Jānīt, vai kāds palīdzēja uzrakstīt šo domrakstu?"

Jānītis: „Nē, skolotāja kungs!"

Skolotājs: „Vai tiešām?"

Jānītis: „Tiešām. Visu domrakstu uzrakstīja mans tēvs viens pats".

Ekskursijā.

— Nāc paskaties: šīs pilsdrupas ir 2000 gadu vecas!

— Ko tu gribi man iestāstīt! Kā gan viņas var būt 2000 gadu vecas, ja tagad mums ir tikai 1936. gads?

Laba sēkla — laba raža!

Fr. Lassmaņa sēklu tirgotava

Rīgā, Brīvības bulvarī Nr. 1,

savā 40. nepārtraukta darba gadā, lūdz savus vecos un jaunos veikala draugus, **iesūtīt nodomātos pasūtījumus nenogaidot silto laiku,** — pašu ērtas sēklu saņemšanas dēļ, lai vēlāku nebūtu jāuzkavējas uz sēklu iesaiņošanu gaidot.

Pirmklasigas sēklas. **Ātra un laipna apkalpošana.**

MIKLAS

Saimnieka mīklu (Skat. „Mazpulka“ 1. №) vēl atminējuši šādi mazpulku dalībnieki:

Jaunpiebalgas: I. Odziņa, A. Cīpurs; **Durbes:** K. Eņģelis; **Mežotnes:** J. Kužums, A Feldmans, V. Mūrnieks, V. Ķēniņš; **Mālpils:** P. Bernh rds; **Krapes:** O. Beitāns, V. Ivansons; **Alūksnes:** J. Mazdāvīts; **Drustu:** J.. K. Rikmaņi; **Lazdonas:** E. Krastiņš, V. Petrovska, R. Sizova; **Lielplatones:** E. Didžus; **Pabažu:** M. Jegure, L Brīvule, V. Jegure, L. Jirgensone, A. Vitols, K. Saulītis; **Mērsraga:** A. Smilškalne; **Gibuļu:** Ž. Būcēns; **Istras:** J. Ravinski , V. Klaģišs, P. Groms; **Augšgaujas:** V. Pipars, E. Gūtmans; **Ķēču-Annas:** V. Vārna; **Sinoles:** R. Baltais; **Ērgemes:** A. Kāts, V. Kāts.

Skaitļu mīklas atminējums

(Skat. „Mazpulka“ 2. №)

Pareizus mīklas atminējumus iesūtījuši sekoši mazpulku dalībnieki:

Jaunpiebalgas: I. Odziņa; **Annas:** V. Āboliņš, S. Stāvause; **Mālupes:** V. Kuzņecovs; **Beļavas:** J. Šneiders, E. Zaķis, G. Voss; **Jaunpils:** A. Miksis; **Krustpils:** I. Punovskis, O. Grantiņš; **Kazdanga:** P. Juražs, P. Brumanis; **Raunas un apkārtnes:** R. Čunda, E Kalniņš, O. Plūme, I. Zālīts, R. Odiņš, E. Kunga, V Mazvagals; **Raunas-Mežoles:** P. Mende, A. Lubūsis, F. Pētersons, L. Runcis, V. Lubūsis, E. Grinblats.

Pārējo atminētāju vārdus iespiedīsim nākošā numurā.

Komponistu mīkla

Uzd. Žukovu Viktors Zilupes mazpulkā.

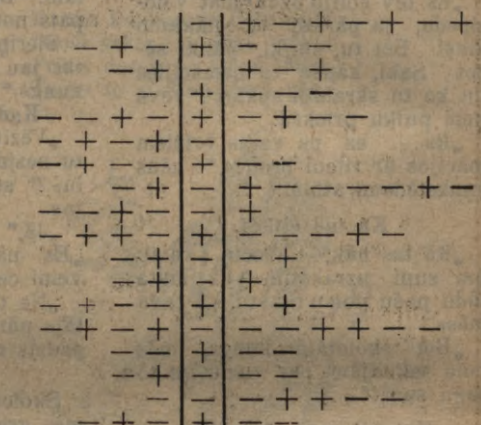

— = līdzskanis.
\+ = patskanis.
Parallelēs tuvāks paskaidrojums.

Mīklas atminējumi iesūtāmi „Mazpulka“ redakcijai, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a līdz š. g. 1. aprīlim, uzdodot atminētāja vārdu, uzvārdu, mazpulka nosaukumu un Latv. Lauks. kameras reģistrācijas numuru.

Saturs:

	Lpp.
Cilvēka gara saulainākā svētdiena. A. Roga	97
Sērsnu mēnesī	99
Pārpratums. (Beigas) Anna Sarma	100
Saules mantinieki. Jānis Sārts	103
Atsauksmes sacensībai „Ciema vecākais“	108
Granitu zemē. P. Braucējs	110
Bērzu un priežu pumpuru ievākšana. R. Jākobsons	114
Mūsu aitas. Agr. L. Bārs	115
Sēklu cenu radītājs. A. Ķiķķis	118
Mazpulka dalībnieka pirmie darbi šopavasar Agr. K. Ķirsis	120
Zirgu pupas mazpulka dalībnieka lauciņā. K. Sīmanis	121
Citu darbs. Kurpnieks. Ilo	124
Gaidīsim pavasari. R. Liepiņš	127
Kā pagatavot sev istabas iekārtu (turpinājums) J. Bīne	128
Malkas kurvis. Rd.	129
Kas katram jāzin par gleznām. B. Radziņš	129
Arī sarunās esi cilvēks ar noteiktu pārliecību A. Skalda	134
Mazpulku dzīve	135
Grāmatu apskats	137
Paziņojumi	138
Vaļas brīžos	139
Frīdis Loze slēpo	140
Joki	141
Mīklas	142

Izdev.: Latvijas Lauksaimniecības kamera. Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.

L. Audze gr. sp. Rīgā. Baznīcas ielā 4-a (L. L. Centrālbiedrības gr. sp. nomnieks) 697. Šis numurs iespiests 24.000 eks

bez burvja

Lai nodrošinātu labu ražu, mūsdienu lauksaimniekam nevajaga nekādas burvju labvēlības, nedz astrologu gaišredzības. Savu ražu viņš spēj regulēt un celt pats — ar **mākslīgo mēslu** piedevu.

Pie augstām gājēju algām lauksaimnieks vairs nedrīkst atļauties sev zemu ražu, — tāda nes tikai zaudējumus. Pie zemas ražas pašizmaksa ir 3 reiz lielāka, nekā pie augstas. Kviešu kvintāla pašizmaksa ir 59 lati, ja hektārs izdod 6 kvintālus; pašizmaksa ir tikai 17 latu, ja hektārs izdod 18 kvintālus. Skaidrs, ka jāņem palīgā mākslīgie mēsli.

Pirkt mēslus no **mums** lauksaimniekam ir visai ērti, jo darījumu var nokārtot caur pienotavu. Kas vēlas, var izmantot Zemnieku kreditbankas aizdevumu.

Mēslu izsūtīšana patlaban iet jau pilnā spēkā, — visi steidz vēl izmantot labo ziemas ceļu. Nekavējaties, nododiet pasūtījumu savai pienotavai vai arī tieši mums.

Sindikāti ir gan drusku pacēluši cenu slāpekļa un kalija mēsliem, citas cenas — kā pērn. 100 kg maisu (franko vagons Mangaļos) patlaban pārdodam:

	Nopemot vagoniem Ls	Nopemot mazumā Ls
Superfosfātu 18—20 % P . .	5.50	5.90
Tomāsmiltus 16,5 % P . . .	5.50	5.90
Čiles salpetri 16 % N . . .	12.75	13.25
Kaļķa salpetri 15,5 % N, 28 % CaO	12.15	12.65
Kaļķa amōnija salpetri 20.5 % N	14.15	14.65
Kaļķa amōnija salpetri 16 % N	11.25	11.75
Natronsalpetri 16 % N . . .	12.75	13.52
Sērskābo amōnjaku 20,5 % N	11.70	12 20
Nitrofosku 16,5 %N+16,5 %K +16,5 % P	21.70	22.60
Nitrofosku 14 %N + 14 % K + 14 % P	18.40	19.20
Kalija sāli 40 % K	10.15	10.65
Kaulu miltus 3 % N un 25 % P	8.40	8.80

Latvijas Piensaimniecības Centrālā Savienība

Mašīnu nodaļa Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 91; tālrunis: 30360

Kapēc dzirnavnieces govs izdod tik daudz piena? Kapēc viņas vepris jautri lēkā un brīnumātri baŗojas? Lūk, tāpēc, ka dzirnavniece saviem lopiņiem dod — klijas.

Dzīdamies pēc **baltākas** maizes, ļaudis paši no klijām vairās — atdala tās gan bīdelējot, gan sijājot —, tomēr klijās paliek visvērtīgākās barības vielas. Tur ir visi tie vītāmīni, kuŗi spēj veicināt tiklab cilvēka, kā lopa veselību; tur ir dārgā fosforskābe, tauki, proteīns, kas stipri ceļ piena govs ražību un ātri uzbaŗo gaļas lopu.

Klijas ir pašu zemes ražojums, katra lopkopja un visas valsts intereses prasa, lai klijas turpmāk tiktu izmantotas vairāk nekā līdz šim: — lopkopim rasies droša peļņa, valstij neaizplūdīs uz ārzemēm valūta par svešu spēkbarību.

Lopkopji tagad var dabūt klijas no **mums** jebkuŗā vairumā, vienmēr, ar **garantētu** saturu, pie tam ērti aprēķinoties caur savām pienotavām (var arī griezties pie mums tieši).

Klijas patlaban pārdodam:	Vairumā (par kilo) Sant.	Mazumā Sant.
Kviešu klijas, tīrās. Satur: 12,86 % koppr. + 3,95 % tauku	8,5	9
Kviešu klijas, cukurotās (ar melasi). Satur: 13,13 % koppr. + 4 % tauku + 10,17 % cukura	8,5	9
Kviešu klijas, raušu (ar 10 % palmu kodolu miltu). Satur: 13,07 % koppr. + 3,52 % tauku	9,5	10
Rudzu klijas, tīrās. Satur: 14,9 % koppr. + 3,52 % tauku	7,5	8
Rudzu klijas, cukurotās. Satur: 14 % koppr. + 3,2 % tauku + 16,46 % cukura	7,5	8
Rudzu klijas, raušu (ar 10 % palmu kodolu miltu). Satur: 13,56 % koopr. + 3,42 % tauku	8,5	9

(Vairuma cenas saprotamas pie mazākais 5 tonnām).

Latvijas Piensaimniecības Centrālā Savienība

Mašīnu nodaļa Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 91; tālrunis: 30860

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rigā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227.

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tālr. 27629.

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes.

Apavu nams „ALMA",

Rīgā, Kr. Barona ielā № 15.

Krievu šujmašīnas lielā izvēlē, par sevišķi zemām cenām, izcilus labuma piedāvā

A.-S. „A. Lippert" **Rigā,** L. Smilšu ielā 23/25. **Liepājā,** Graudu ielā 45; **Daugavpilī,** 3. janvāra ielā 55;

Ventspilī, Tukumā, Valmierā, Kuldīgā un **Aizputē.**

Sabiedrība „Kaŗa invalīds"

Rīgā, Brīvības ielā 2, tel. 29386 un Parka ielā 8, tel. 24272, 33103.

Grāmatas. Rakstamlietas. Porcelans.
Mākslas keramika. Rotaļlietas.

Tabakas preces vairumā. Laikraksti, žurnāli, grāmatas vairumā.

Sakņu-, puķu- un lopbarības sakņu SĒKLAS,

augļu kokus, ogulājus un visu, kas vajadzīgs Jūsu dārzam, iepērciet pie

C. V. Šochs, īpašnieks P. Balodis

Rigā, Smilšu ielā 8/10.
Firma pastāv jau 100 gadus.
Cenu rādītājus izsūtu uz pieprasījumu.

Čiles salpetra biroja 1936. g. mazpulku dalībniekiem rīkotā „Lielākās kāpostgalviņas“

konkursa noteikumi.

1. Konkursā var piedalīties visi mazpulku dalībnieki.

2. Mazpulku dalībnieki, kas vēlas piedalīties „Lielākās kāpostgalviņas“ konkursā, par to rakstiski paziņo līdz 1936. g. 1. jūnijam uz sekojošu adresi: „Čiles salpetris“ birojam Rīgā, Dzirnavu ielā 46. Visiem, kas būs pieteikušies, vēlāk izsūtīs attiecīgas anketes.

3. Kāpostu laukam jābūt vismaz 100 kv/m lielam.

4. Konkursa dalībnieki zemi var strādāt un mēslot pēc saviem ieskatiem, tikai no slāpekļa mēsliem atļauts vienīgi Čiles salpetris. Iepirkumiem par Čiles salpetri jāpiestāda attiecīgs rēķins.

5. Pie lauciņa jābūt uzrakstam „Mēslots ar Čiles salpetri“.

6. Lielākā kāpostgalviņa līdz ar anketi un rēķinu jāiesūta **līdz** 25. oktōbrim. Sūtījums jāsūta ne uz vārdu, bet **duplikata uzrādītājam.** Duplikāts iesūtams uz adresi: „Čiles salpetris“ birojam Rīgā, Dzirnavu ielā 46.

7. Pie godalgošanas ņems vērā lielāko kāpostgalviņu un lauciņa kopražu.

8. Godalgas piespriedīs kommisija, sastāvoša no Čiles salpetra biroja direktora N. N. Lišina un vairākiem agronomiem.

9. Konkursam paredzētas sekošas godalgas:

1. godalga	— Ls 80,—		7. godalga	— Ls 10,—	
2. „	— „ 70,—		8. „	— „ 10,—	
3. „	— „ 45,—		9. „	— „ 10,—	
4. „	— „ 25,—		10. „	— „ 10,—	
5. „	— „ 15,—		11. „	— „ 8,—	
6. „	— „ 12,—	12.—15.	„	— „ 5,—	
				Kopā Ls 315,—	

10. Godalgas izmaksās ne vēlāki par 1936. g. 31. decembri.

11. Godalgošanas kommisijas lēmums visiem konkursa dalībniekiem uzskatāms par galīgu.